

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Mart 2021 | Sayı 13

TÜRKİYE'DE WANG Yİ'YE SOĞUK DÜŞ!

“SOYKIRIM GÖLGESİ”NDE ÇİN DIŞİŞLERİ BAKANI WANG Yİ’NİN TÜRKİYE SEYAHATI...

Çin Halk Cumhuriyeti (ÇKP) Dışişleri Bakanı Wang Yi, 25 Mart 2021 tarihinde Türkiye’ye resmi bir ziyaret gerçekleştireceği hepimizin malumu. Ziyaretin gerçekleştirileceği haberi basına düşünce aklıma ‘bayram değil seyran değil, ama bu ziyaret neden?’ konusu geldi.

Evet, ne bizim için ne de ÇKP açısından 25 Mart’ın özel bir anlamı yoktu, dahası Wang Yi’nin ülkemize gelmeden bir hafta önce de ABD’ye resmi bir ziyarette bulunacağı basına yansımıştı. Bu durumda insanın aklına “neden geliyor?” sorusunun gelmesi kadar doğal bir soru olmasa gerek.

Kanaatimce ÇKP’nin Çin’de iktidarı gasp ettiği 1949 yılından bu yana, ilk defa uluslararası arenada bu denli sıkışmamış/sıkıştırılmamış, ilk defa yatıkları ve yapmadıklarıyla bu denli tartışılır hale gelmemiştir.

Muhtemelen bu sıkışmışlık içeride de ÇKP muhalefetini harekete geçirmiş, dışarıda ise ziller ÇKP dikta rejimi için çalmaya başla-

mış görünmektedir. Hal böyle olunca devletlerarası ilişkilerde karşısındakine yukarıdan bakan ÇKP devlet anlayışı ve onun temsilcileri yelkenleri suya indirmiş ve bu sıkışmışlıktan bir çıkış yolu bulabilmek adına yollara düşme ihtiyacı hissetmiştir.

Wang Yi’nin ikili görüşmelerde bulunacağı devlet ricalimizin de ÇKP’nin bu sıkışmış durumunu gözardı etmeyeceğine, dahası siyasi, ekonomik, uluslararası ilişkiler ile Doğu Türkistan’da “soykırım” boyutuna ulaşan ağır insan hakları ihlallerini tüm çıplaklığı ile masaya yatıracağına olan inancımı takip eden dostlarla paylaşmak isterim.

Kanaatim o dur ki, ÇKP yönetimi gidişatın

aleyhine olduğuna dair kesin kanaate sahip olmasa idi böyle bir ziyaret serisi gerçekleş-tirmeyi gündemlerine dahi almazlardı.

Bu durumda Türkiye'ye yakışan bugüne ka-dar konuşulmamış konular da dahil, sağlıklı ve her iki tarafın milli menfaatine olacak, ge-leceğe dair ikili bir ilişki tasavvur ediliyorsa, her şeyin konuşulması gerekmektedir.

Muhtemelen görüşmelerin merkezinde Doğu Türkistan problemi olacaktır ki, artık bölge-de ÇKP eliyle mazlum halka yaşatılanlar çu-vala sığmaz hale gelmiştir. Yıllardır ifade et-meye çalıştığımız bölgedeki istikrarsızlığın, ağır insan hakları ihlallerinin, bölge halkının dini ve milli kimliğinin alenen aşağılanması da dahil, 21. yüzyılın kara lekesi sözde “eği-tim” özde “asimile ve soykırım” kamplarının kapatılması, uluslararası tarafsız inceleme heyetlerine bölgenin açılması, bölgede ya-şanan olaylarda yetkili olan her kademedeki görevlilerin yine uluslararası mahkemelerde yargılanarak cezalandırılması konuları mut-laka konuşulacak konular arasında yer almalı ve bu hususta devlet ricalimiz geri adım atıp Çin'in tatlı sözüne, rüşvet olarak teklif ede-bileceği kapitülasyonlarına karşı uyanık ol-malıdır.

Madem milletimiz ve devletimiz aleyhinde Çin basılı ve görsel basınında yapılan onca hakaretimiz paylaşımlara rağmen Bay Wang Yi, ülkemize gelme cesareti göstermiştir, bu durumda kendisine bu konulardan duyulan rahatsızlık da nezaket içerisinde ifade edilmelidir.

İki ülke arasındaki karşılıklı mütekabiliyet hususu göz önün-de bulundurularak Doğu Türkis-tan'da konsolosluk açılması da dahil, Yunus Emre Enstitüsünün irtibat bürolarına izin verilmesi de Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu beyefendi

tarafından mevkidaşından talep edilmelidir.

Kanaatimce konuşulacak konulardan birisi “terör” olacaktır. ÇKP yönetiminin terör ve terörizmden ne anladığı hususu ciddi tartış-malı konulardan biri olup, Doğu Türkistan bölgesinde olmayan terörden Çin Dışişleri Bakanının oldukça kapsamlı ama kanaatim-ce tamamen düzmece argümanlarına karşı da uyanık olunmalıdır.

Taliban'ı Pekin'de kırmızı halılarda karşıla-yan, Pakistan'daki Ceyş-i Muhammedi örgü-tünün terör örgütü listesine alınmaması için yıllardır BM'yi kilitleyen, Suriye iç savaşına katılan Türkistanlıların büyük çoğunluğuna lojistik destek sağlayan, PKK ve FETÖ terör örgütlerine dair elle tutulur tek bir beyana-tı olmayan, dahası PKK'lı bebek katillerini “özgürlük savaşçısı” olarak lanse eden, daha birkaç ay önce Afganistan'ın Başkenti Ka-bil'de 10 Çin istihbarat elemanının “Türkis-tan İslam Partisi” adlı terör oluşumu kurup Uygurları ağına düşürmeye çalışmasının de-şifre edilmesi gibi hususlar bizlere ÇKP yö-netiminin terör ve terörizmden yana ikircikli bir tavır içerisinde olduğunu net bir şekilde göstermektedir.

Hal böyleyken terör ve terörizmi Doğu Tür-kistanlılarla eş tutan, Doğu Türkistan'da masum halka reva görülen ve ÇKP devleti eliyle uygulanan soykırımı ÇKP'nin üst dü-zey yetkilisi bay Yi'ye hatırlatmak yerinde olacaktır.

Bay Yi ve temsil ettiği ÇKP yönetimi emin olsunlar ki, Doğu Türkistan'da terör ve terörizmin alan kazanmasına ÇKP'den önce Doğu Türkistanlılar karşı çıkacaktır. Bu hakikate rağmen Bay Yi, bu hususta direktirse yetkililerimizden bölgenin Diyanet İşleri Başkanlığına açılmasını ve aşırılığa karşı birlikte mücadele etmeyi teklif etmelerinin yerinde olacağı kanaatindeyim.

Bay Yi madem Türkiye'ye gelecek kadar sıkıştığının farkında, ülkemizde uyuşturucu taccirliğine, kap-kaça, kripto para işine girişen vatandaşlarının durumları da hatırlatılmalıdır. Şayet bu yapılmadığı takdirde önümüzdeki yakın dönemde ülkemizdeki Çinlilerin önemli bir kısmının, şimdilerde emareleri görünmeye başlayan, mafya vari oluşumlara teşebbüs edeceğinin, bu durumun ise iki ülke ilişkilerini olumsuz etkileyeceği Bay Yi'ye hatırlatılmalıdır.

Bu bağlamda dünyanın her köşesinde olduğu gibi ülkemizde de Çin istihbarat çalışmalarının yakinen takip edilmesi önemli bir husus olarak karşımızda durmaktadır. ÇKP'nin Türkiye'de istihbarat ağlarını nasıl kurduğu ve bir kısım Doğu Türkistanlı insanımızı ağlarına düşürüp, rüşvet, taltif veya şantajla nasıl kendilerine hizmet ettirildiği de Bay Yi'ye hatırlatılmalıdır.

Biz de çok güzel bir söz vardır ya "kendi düşen ağlamaz" diye, işte Bay Wang Yi'nin de durumu kanaatimce bu. Madem gelme ih-

tiyacı hissetti bütün gerçekler önüne konulmalı ve düşünüp-taşınması için dosyalardan birer numune kendinse hediye edilerek uğrulanmalıdır.

Türkiye ile Çin arasındaki mevcut ilişkiler göz önüne alındığında, Çin lehine tek taraflı bir çıkar ilişkisinin sürdürülemez olduğu net bir şekilde ortada durmaktadır. Hal böyleyken, şayet Bay Yi, sürdürülebilir, batılıların ifadesiyle "win win/kazan kazan" tarzı bir ikili ilişki kurmak istiyorsa Türkiye'yi ve Türk milletini aptal yerine koymaktan bir an önce vazgeçmeleri gerektiği kendisine net bir şekilde söylenmelidir. Şayet Türkiye'nin her iki tarafın da lehine olacak tekliflerini kabul etmediği takdirde Doğu Türkistan konusunda Yüce Meclisimizin "Soykırım Yasası"na onaylamak zorunda kalacağı da ifade edilmelidir.

Unutmadan ifade etmeliyim ki, şayet Bay Şi, "Kanal İstanbul" gibi stratejik proje teklifleri konusunu açarsa, kendisine kibarca bu işin olmayacağı cevabı verilerek konu konuşulmaya dahi kapatılmalıdır.

25 Mart inanıyorum ki; Türkiye-Çin ilişkilerinde bir milat olacak, keser gibi her konuyu kendisine yontan ÇKP ve onun Dışişleri Bakanı Bay Yi'ye en sarıh bir şekilde ifade edilecek, Bay Yi "geldikleri gibi gidecekler"dir.

Yazan: Doç. Dr. Ömer KUL

DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ VE ÇİN'DEN TALEPLER

2009'daki Urumçi olaylarından sonra Çin'in artan güvenlikçi politikaları ve baskıları, 2016 yılında Doğu Türkistan'a yeni yerel yöneticilerin atanmasıyla daha da şiddetli bir hâl almış durumdadır. Bölgede son dört yıldır ağır insan hakkı ihlallerine sebep olan Çin yönetiminin uygulamaları, sadece Uygurların bireysel şikâyetleri olmaktan çıkmış ve uluslararası toplumun da dikkatini çekecek boyutta bir "kitleselel cezalandırmaya" dönüşmüştür.

Doğu Türkistan'daki en temel hak ihlallerinin başında, Çin Anayasası'na rağmen uygulanan ayrımcı politikalar gelmektedir. Bu politikalar son yıllarda çocuk, yaşlı, kadın, erkek demeden bütün Uygurları cezalandırmaya yönelik uygulamalara dönüşmüştür. Çin yönetiminin bölgede aşırı cılığı önleme bahanesiyle yürüttüğü bu baskı siyaseti, başta Uygurlar olmak üzere bölgedeki tüm Müslümanlar için dayanılmaz bir hâl almış, hukuksuz cezalandırmalar ve zorunlu uygulamalar sebebiyle milyonlarca insan özgürlüğünden, sağlığından, işinden, ailesinden, en önemlisi de canından olmuştur. Merkezî hükümetin onayı dâhilinde yürütülen bu sistemli asimilasyon ve yıldırma siyasetinin Uygur toplumunu yok etmeyi amaçladığı ise açıkça ortadadır.

Bölgedeki yerel yöneticiler, aşırı gruplarla mücadele adı altında sıradan insanların dinî yaşayışlarına ve inançlarına yönelik her türlü baskıyı yapmaktadır. İbadethanelerin kullanımı, İslami yaşantıya uygun kıyafet giyil-

mesi, dinî yükümlülüklerin yerine getirilmesi, dinî eğitim alınması konularında pek çok yasak getirilmiş, İslami uygulamaları aşağılayan düzenlemeler yapılmıştır. Uygur kimliğinin vazgeçilmez unsurlarından biri olan dinî inanca yönelik bu icraatlar, tüm toplumu psikolojik olarak derinden etkilemektedir. Benzer şekilde kültürel hakların uygulanmasına ilişkin yasaklar da giderek artmaktadır. Uygurların kendi dillerini ve kültürlerini yaşatma konusundaki talepleri hiçbir şekilde dikkate alınmazken, merkezî yönetimin emriyle birçok Uygurca eser yasaklanmış, kitaplar yakılmıştır.

Uygurlara yönelik keyfi olarak yürütülen gözaltı uygulamaları ve gözaltındakilere yönelik kötü muamelelerle ilgili haberler ve ortaya çıkan belgeler, bölgede giderek derinleşen büyük bir insani sorun olduğunu göstermektedir. Toplumsal bir travmaya dönüşen bu durumun sadece Uygurları değil, Çin toplumunun huzurunu da etkileyecek birtakım çalkantıları tetikleyebileceği belirtilmektedir. Aileler, gözaltına alınan aile bireylerinin akıbetiyle ilgili tatmin edici bir açıklama yapılmamasından, yakınlarının nerede tutulduğuna dair bilgi alamamaktan şikâyet etmektedir. Yerel Çinli güvenlik birimlerinin bazı

uygulamalarının ise toplumda giderek artan kutuplaşmayı daha da körüklediği bildirilmektedir.

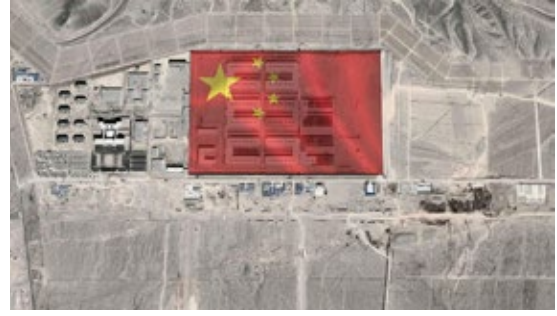
Bölgeden kaçabilen Uygurların dile getirdiği en önemli hak ihlallerinden biri de insanların zorla “eğitim kamplarına” alınmalarıdır. Bu kamplardaki uygulamalar maddi manevi birçok mağduriyete yol açmakta, hem kampa alınanlar hem de geride kalan aileleri ciddi zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. 2014 yılından bu yana en az 3 milyon kişinin keyfi olarak bu kamplara alındığı ve buralarda her türlü hak ihlalinin gerçekleştirildiği, bölgeyle ilgili çalışan çeşitli insan hakları kuruluşlarının hazırladığı raporlarda delilleriyle ortaya konmuştur. Çin’in hem kendi iç barışına hizmet etmek hem de dünyadaki imajını düzeltmek adına bu sözde eğitim kamplarını bir an önce kapatması, buralarda zorla tuttuğu insanların maddi manevi zararlarını tazmin etmesi gerekmektedir.

Çin yönetiminin Doğu Türkistan’daki sonuçları itibarıyla en ciddi hukuksuz uygulamalarından biri de “ikiz akraba” politikasıdır. Erkekleri “eğitim kamplarına” alınan Uygur ailelerin yanına zorla Çinli bireylerin yahut devlet görevlilerinin yerleştirilmesi şeklin-

deki bu uygulamayla aile mahremiyeti ve birliği hedef alınmaktadır. Bu uygulamanın farklı bir boyutu olan Çinli ailelerin bölgeye iskânları ise, demografik zorla değişimin en bariz örneklerinden biridir. Toplumsal kaynaşma ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla böyle bir uygulama yapıldığını ileri süren Çin'in bu hedefinin hiçbir şekilde gerçekleşmediği, aksine bu durumun toplumlar arası nefreti körüklediği belirtilmektedir. Çin'in toplumsal barış için Uygur-Çinli “zorunlu akraba” uygulamasına bir an önce son vermesi gerekmektedir. Bu tür sosyal ilişkilerin insanların özgür iradesine bırakılması, muhakkak ki toplumsal uzlaşmayı çok daha kolay sağlayacaktır.

Yurt dışında akrabaları olanlara şüpheyle bakılması, Uygur halkın en çok mağdur olduğu konulardan biridir. Komünist Çin rejimi hem yurt dışındaki bireylere hem de bu kişilerin Doğu Türkistan'daki akrabalarına âdeta potansiyel suçlu muamelesi yapmaktadır. Yurt dışında çalışanların ülkelerindeki akrabalarına para göndermesi ya da yurt dışında okuyan öğrencilerin aileleri ile iletişim kurması, bu kişilerin güvenliklerini ciddi biçimde tehlikeye atabilmektedir. Aynı şekilde, Uygurların yurt dışına seyahatleri ve yurt dışındakilerin memleketlerine dönüşleri yahut akraba ziyaretleri konusu da son derece sıkıntılı bir durumdur. Çin yönetiminin yurt dışında akrabası olanlara yönelik; para gönderme, posta, telefon, haberleşme konusundaki kısıtlamaları kaldırması, şüphesiz önemli bir rahatlama sağlayacak ve toplumsal güven duygusunu güçlendirecektir.

İnanç ve ibadetlere, giyim kuşama, örf ve âdetlere yönelik kısıtlamaların da bir an evvel son bulması, insanların ibadethaneleri olması gerektiği gibi özgürce kullanabilmesi Uygur toplumunda yönetime olan güven duygusunun gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu da Çin yönetiminin Doğu Türkistan'daki insan haklarına aykırı uygulamaları için gerekçe gösterdiği aşırılık yanlısı kesimlerin toplumda etkin olmasını önleyecektir. Bu durumu destekleyecek diğer önemli adımlar ise; dil, kültür ve eğitime ilişkin Uygurların talep ettiği temel hakların verilmesi olacaktır.

Bölge halkının en temel mağduriyetlerinden biri de ekonomik konulardaki baskılardır. Gereksiz vergiler ve zorla el koymalar, Uygur gençlerin, özellikle genç kızların uzak bölgelere zorunlu işçi olarak gönderilmesi gibi uygulamaların son bulması ve bölgedeki yer altı zenginliklerinin bölge halkının istifade edeceği şekilde yine bölgesel yatırımlara yönlendirilmesi, en büyük beklentilerden biridir. Ayrıca seyahat özgürlüğüne yönelik kısıtlamalar, evlilik, helal gıdaya erişim ve benzeri haklar konusunda da bölgeden yoğun şikâyetler gelmektedir.

Çin yönetiminden beklenen, insan haklarına aykırı bütün uygulamalarına bir an önce son vermesidir. Bu yönde atılacak adımlar kuşkusuz Çin içindeki toplumsal barışa da hizmet edecektir.

Yazan: Yasin Asma - Muammer Durmuş

50'DEN FAZLA SOYKIRIM UZMANI, ÇİN'İN BM SOYKIRIM SÖZLEŞMESİNİ İHLAL ETTİĞİNİ AÇIKLADI

Çin'in Doğu Türkistan'da yaptığı Soykırım hakkında hazırlanan ilk bağımsız rapor, Pekin'in eylemlerinin Birleşmiş Milletler BM Soykırım Sözleşmesi'ndeki tüm hükümleri ihlal ettiğini gözler önüne seriyor.

Dünyanın dört bir yanından gelen, insan hakları, savaş suçları ve uluslararası hukuk alanında çalışan 50'den fazla uzmanın hazırladığı bağımsız rapor, Çin hükümetinin BM Soykırım Sözleşmesi'ne aykırı bir şekilde Uygurlara karşı devam eden bir soykırımın sorumlusu olarak belirtiyor.

Rapor Newlines Institute for Strategy and Policy adlı düşünce kuruluşu tarafından yayınlandı. Özelliği ise ilk defa bir sivil toplum örgütünün, Doğu Türkistan'daki soykırım suçlamalarının ve Pekin yönetiminin karşı karşıya kalabileceği durumların yasal bir analizini yapıyor olması.

“ÇİN, BM SOYKIRIM SÖZLEŞMESİ'NİN TÜM KRİTERLERİNİ DOLDURUYOR”

Newlines'in raporunda Çin hükümetinin Doğu Türkistan'daki eylemleriyle Soykırım Sözleşmesindeki bütün kriterleri ihlal ettiği gösteriliyor.

“Çin'in bölgedeki Uygurları hedef alan politikaları ve uygulamaları bir bütün olarak görülmeli” diyen rapora göre bu durum, Uygurları bir grup olarak “tamamen veya kısmen yok etme niyeti”nin bir işareti olduğu öne sürülüyorken raporun ortak yazarlarından Azem İbrahim, soykırım iddiasını destekleyen “ezici” kanıtlar olduğunu ifade etti

Dünya Uygur Kongresi ve Uygur İnsan Hakları Projesi tarafından görevlendirilen Londra'daki Essex Court Chambers tarafından 8 Şubat'ta yayınlanan diğer bir raporda da aynı

sonuca varılmış ve Çin hükümetine karşı soykırım iddialarının “inandırıcı” delillerinin olduğunu açıklamıştı.

ABD DIŞIŞLERİ UYGURLAR HAKKINDA NE SÖYLEMİŞTİ.

ABD Dışişleri Bakanlığı, 2 milyon kadar Uygur ve diğer Müslüman halkın, bölge genelinde genişleyen bir gözaltı merkezi ağına yerleştirildiğini belirtiyor. Bakanlık ayrıca eski tutukluların beyin yıkamaya, cinsel tacize maruz kaldıklarını ve hatta zorla kısırlaştırıldıklarını da ileri sürüyor.

Dönemin ABD Dış işleri Bakanı Pompeo 19 Ocak'ta, Çin hükümetinin Doğu Türkistan'da “Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suç” işlediğini açıklamıştı. Bir ay sonra, Hollanda ve Kanada parlamentoları da benzer önergelemleri kabul etti.

Çin ise merkezlerin aşırı dincilik ve terörizmi önlemek için gerekli olduğunu söyleyerek insan hakları ihlali suçlamalarını reddediyor.

İŞTE BM SOYKIRIM SÖZLEŞMESİNDE YER ALAN MADDELER

Dört sayfalık sözleşme Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylandı. 151 ülke ile birlikte Çin'in de imzasının bulunduğu 4 sayfalık metin, nelerin “soykırımı” oluşturduğunu net bir şekilde tanımlıyor.

Sözleşmenin II. Maddesi, soykırımın “ulu-

sal, etnik, ırksal veya dini bir grubu tamamen veya kısmen yok etme niyetiyle” eylemler gerçekleştirilmeye yönelik bir girişim olduğunu belirtiyor.

Metin, soykırımın gerçekleşmesinin beş yolu olduğunu işaret ediyor.

Grubun üyelerini öldürmek;

Grup üyelerine ciddi bedensel veya zihinsel zarar vermek;

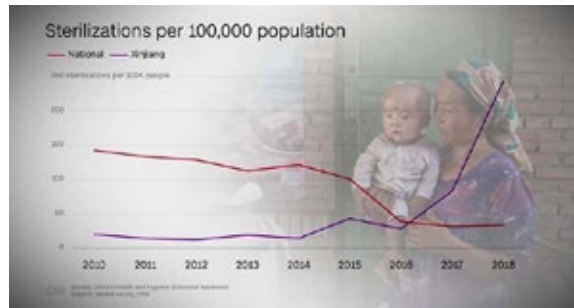
Kasıtlı olarak, tamamen veya kısmen fiziksel yıkımına neden olacak şekilde yaşam şartlarını kısıtlamak;

Grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirler almak;

Grubun çocuklarını zorla başka bir gruba nakletmek;

Sözleşmedeki kriterlerin sadece bir tanesinin mevcut olması Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulmasını gerektiriyor.

Bununla birlikte karar BM Güvenlik Konseyi'nin onayı olmadan alınamıyor. Konseyin daimî üyesi Çin ise veto yetkisine sahip olduğu için Doğu Türkistan'daki soykırım iddialarına ilişkin herhangi bir duruşmanın yapılabilmesi neredeyse imkansız gibi görünüyor.

TÜRKİYE'DE WANG Yİ'YE SOĞUK DUŞ!

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin Türkiye ziyareti Binlerce Uygur tarafından protesto edildi.

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Türkiye'deki temasları kapsamında Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'yla görüştü.

Bakan Çavuşoğlu, Çinli bakanla görüşmelerinin ardından twitter hesabından yaptığı açıklamasında Türkiye- Çin ekonomik işbirliği, Salgınla mücadele ve aşı konuları üzerinde durulduğunu belirtirken "Uygur Türklerine ilişkin hassasiyetimizi ve düşüncelerimizi ilettik" ifadesine yer verdi.

ÇAVUŞOĞLU'NDAN ÇİNLİ BAKANA UYGUR UYARISI

Ankara'da, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından da kabul edilen Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi ile ilgili CNN TÜRK'ün diplomatik kaynaklardan edindiği bilgilere göre, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu görüşmede Çinli mevkidaşına Uygur Türkleri uyarısı yaptı, Doğu Türkistan'daki yaklaşımınız doğru değil mesajı verdi.

ELİ KANLI ÇİNLİ BAKANI, BİNLERCE UYGUR PROTESTO ETTİ

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi ve Türk Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun Ankara'da buluşması öncesinde Türkiye'de yaşa-

yan Uygur Müslümanları basın açıklama ve Protesto gösterileri düzenledi.

İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda toplanan 2 bini aşkın Doğu Türkistanlı ellerinde ay yıldızlı al ve gök bayrak, çeşitli pankartlar kaldırarak Çin'e karşı sloganlar attı.

Uluslararası Doğu Türkistan Sivil Toplum Kuruluşları birliği ve onlarca Kardeş teşkilatların desteğiyle organize edilen Tepki gösterisinde Doğu Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneği Genel Sekreteri Abdulahad Abdurrahman Basın açıklamasında bulundu.

Abdurrahman, "Amacımız adalet, özgürlük, temel insan hakları, demokrasi ve barış gibi evrensel ortak değerlerin korunmasına ilişkin çağrıda bulunmakla birlikte Türkiye ve diğer ülkelere, uluslararası kuruluşlara askeri güç, ekonomik ve siyasi sistem açısından tehdit oluşturmaya başlayan Çin rüyasının ilk adımı olan soykırımı protesto etmek ve soykırımın durdurulmasına çağrı yapmaktır." dedi.

Ardından Uygur Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Burhan ULUYOL, Doğu Türkistan Alimleri Birliği Başkan Vekili Mahmut Can Damolla, , Avrupa Doğu Türkistan Maarif Derneği başkan vekili: İsa SAVUT, Doğu Türkistan Yeni Nesil Hareketi Başkanı Dr. Abdüsselam TEKLİMAKAN ve Araştırmacı Kamer ARTIŞ, Kanaat Önderi Abdulkadir Yapçan ayrı ayrı konuşma yaptı.

Eylemciler, Dini alim Atavullah Helpet Hacı'nın duasıyla olaysız dağıldı.

ANKARA 'DA BASIN AÇIKLAMA TOPLANTISI DÜZENLENDİ

Çin'in Uygur Türklerine yönelik soykırım politikasını protesto etmek için 25 Mart İstanbul ile eş zamanlı olarak Ankara'da The Green Park Hotel'de basın açıklama toplantısı düzenlendi.

Toplantıya çok sayıda basın mensupları ve çeşitli sivil toplum kuruluşları temsilcileri iştirak etti.

Doğu Türkistan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, Çin yönetiminin Doğu Türkistan'da ortaya koyduğu insan hakları ihlallerini gündeme getirmek için ortak basın açıklaması yaptı.

Ankara'da "Doğu Türkistan'da Devam Eden Soykırım" adı verilen toplantıda, bugün Türkiye'ye gelen Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin ziyareti protesto edildi ve soykırım

fiillerine karşı ortak açıklama yapıldı. Basın açıklamasında, Türkiye'nin Çin ile görüşmelerde Doğu Türkistan'da yaşanan soykırımı gündeme getirmesi gerektiği vurgulandı.

Programın ilk konuşmacısı olan Uluslararası Doğu Türkistan Teşkilatları Birliği Başkanı Hidayet Oğuzhan; Dünya Uygur Kurultayı, Uluslararası Doğu Türkistan STK'ları Birliği, Doğu Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneği, Satuk Buğrahan İlim ve Medeniyet Vakfı, Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği, Uygur İlim Marifet Vakfı, Doğu Türkistan Ulemaları Derneği, Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği, Mavi Hilal İnsani Yardım Derneği, Doğu Türkistan Nuzugum Kültür ve Aile Derneği, Doğu Türkistan Vakfı, İsa Yusuf Alptekin Vakfı, Doğu Türkistan Gençlik ve Kültür Derneği, Uygur Akademisi, Uygur ilim ve Medeniyet Araştırma Vakfı, Doğu Türkistan Girişimci Esnaf ve Sanayici İş Adamları Derneği, Doğu Türkistan Yeni Nesil Hareketi, Doğu Türkistan Muhacirler Derneği, Doğu Türkistan Spor

ve Gelişim Derneği, Dünya Uygur Kurultayı Vakfı, İsviçre Uygur Maarif Derneği, Avrupa Doğu Türkistan Maarif Derneği, Finlandiya Doğu Türkistan Derneği, Finlandiya Uygur Kültür Derneği, Pakistan Ömer Uygur Vakfı, Hoca Ahmet Yesevi İlim ve İrfan Vakfı dahil olmak üzere toplamda 26 Doğu Türkistan teşkilatı adına konuşmasını gerçekleştirdi.

“TÜRKİYE’NİN ÇİN İLE GÖRÜŞMELERDE, KARARLI BİR DURUŞ SERGİLEMESİNİ TALEP EDİYORUZ”

Doğu Türkistan'da yaşanan sistematik baskı ve asimilasyon politikalarına dikkat çeken Oğuzhan, şunları ifade etti:

“Çin hükümeti Doğu Türkistan'da kendi yasası ve hukuk sistemine aykırı bir şekilde öldürme, yargısız infaz, müebbet hapis gibi yollarla geniş çapta katliam yürütmektedir. Akrobalarından zorla ayrılan, kendi halkının soykırımı uğramasını seyretmeye mecbur kalan ve Çin tehdidinden hala kurtulamayan Doğu Türkistan diasporası da zihinsel olarak soykırımdan nasibini almaktadır.

AK Parti Sözcüsü Sayın Ömer Çelik'in vurguladığı gibi bölgedeki insan hakları ihlalleri inkâr edilemeyecek bir gerçektir. Türkiye Dışişleri Bakanlığı sözcüsü ve Sayın Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu kendisi bizzat BM insan hakları toplantılarında Doğu Türkistan meselesini defalarca dile getirerek, terörle mücadele gerekçesiyle tüm Doğu Türkistanlıların terör muamelesi görmelerinin ve ikinci sınıf vatandaş olarak nitelendirilmelerinin 21. yüzyılda kabul edilemeyecek bir durum olduğunu söylemiştir. Ayrıca uluslararası kamuyu harekete çağırmıştır ve Doğu Türkistan'a gözlemci heyetinin gitmesini talep etmiştir.

Doğu Türkistan Halkı adına biz STK'lar olarak Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Dışişleri Bakanı Sayın

Mevlüt Çavuşoğlu ve diğer devlet makamlarının Çin heyeti ile ikili görüşmelerinde Doğu Türkistan konusunda kararlı duruş sergilemesini, bütün temaslarında Çin Hükümeti'nden toplama kamplarını kapatmasını, köle işçiliği, zorla evlendirme, sürgün ve Çinli göçünü sonlandırmasını, demografik yapıyı değiştirmekten vaz geçmesini, inanç ve düşünce hürriyetini serbest bırakmasını, insan hakları ihlalleri ve tüm soykırım uygulamalarını durdurmasını talep etmesini ve açık konuşmasını talep ediyoruz.

“TÜRKİYE, WANG Yİ’NİN ZİYARETİNDE İNSAN HAKLARI KONUSUNU ÖNE ÇIKARMALIDIR”

Programda konuşmasını gerçekleştiren Dünya Uyгур Kurultayı Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Erkin Ekrem, Çin Dışişleri Bakanı Yi'nin ziyareti kapsamında açıklamalarda bulunarak; Türkiye ile Çin arasındaki suçluların iadesi anlaşmasının uygulanmaması gereken bir anlaşma olduğunu kaydetti. Çin'in soykırım fiilleri işleyen bir ülke olduğunu vurgulayan Ekrem, yaşanan insan hakları ihlallerine karşı dünya kamuoyunun ve Türkiye'nin ses yükseltmesi gerektiğini ifade etti. Doç. Dr. Erkin Ekrem şu ifadeleri kullandı:

“İnsan hakları noktasında Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı zulüm siyaseti, bugün Batı'da yoğun bir şekilde soykırım olarak dillendirilmeye başladı. Bugün Batı dünyasında bir tepki var ancak Türk ve İslam dünyasında

yok. Bu evrensel insan hakları noktasında bir an evvel harekete geçilmelidir. Tarih ortaya konulan bu insan hakları ihlallerini elbet yazacaktır. Bu noktada, başta Türkiye olmak üzere Türk ve İslam dünyası bir an evvel harekete geçmelidir. Türkiye, bunu yaptığı zaman Uyğur diasporasında büyük bir heyecan yaratacaktır. Wang Yi'nin ziyaretinde de bu konunun önem arz edeceğini düşünüyorum.”

Doğu Türkistan'da devam eden soykırım faaliyetlerinin öne çıkarıldığı basın açıklamasında söz alan Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği Genel Sekreteri Nureddin İzbasar, Çin Dışişleri Bakanı Yi'nin Doğu Türkistan'daki soykırımın baş sorumlularından birisi olduğunu ifade ederek; derneğin Doğu Türkistan'da yaşanan insan hakları ihlalleri raporlarını sundu. İzbasar, “Bugün Ankara'yı ziyaret edecek olan Wang Yi, Çinlilerin Doğu Türkistan'da toplama kampı adı altındaki ceza kamplarını inşa etmeye başlamasından itibaren devlet konseyi üyesidir. Bu bakımdan, Wang Yi'nin söylemleri ve yalanları, Çin devletinin resmi tezleridir. Çin, BM Soykırımın Önlenmesi Sözleşmesindeki tüm maddeleri ihlal ederek soykırım yapmaktadır. Soykırım hiçbir zaman bir ülkenin iç meselesi olamaz bu bir insanlık meselesidir. Bu durum, Doğu Türkistanlıların ve dünyanın meselesi haline gelmiştir.” açıklamasını yaptı.

“UYGUR AKADEMİSİ OLARAK WANG Yİ’NİN ZİYARETİNİ PROTTESTO EDİYORUZ”

Uyğur Akademisi Başkanı, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Alimcan İnyet ise TBMM Dışişleri Komisyonu'nda bekletilen Çin-Türkiye suçluların iadesi anlaşması ve Çin Dışişleri Bakanı Yi'nin Ankara ziyaretine ilişkin değerlendirme yaptı. İnyet, “TBMM'nin gündeminde bulunan suçluların iadesi anlaşmasının mezkur şahsın imzasını

taşıyor olması, bu ziyareti son derece manidar kılmaktadır. Uygur Akademisi olarak Wang Yi'nin Türkiye ziyaretini protesto ediyoruz. Söz konusu kanun teklifinin onaylanması, Çin tarafından istismar edilecek, telafisi mümkün olmayan trajik sonuçlara yol açacak ve tarihe ikinci Boraltan faciası olarak geçecektir. Umarız, buna fırsat verilmez.” ifadelerini kullandı.

“ÇİN, TÜRKİYE İLE İYİ İLİŞKİLER İSTİYORSA MÜTEKABİLİYET İLKESİNE UYMALIDIR”

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Öğretim Üyesi ve İsa Yusuf Alptekin Vakfı (İYAV) Başkanı Doç. Dr. Ömer Kul, basın açıklamasında Türkiye ile Çin arasındaki ilişkilerde Doğu Türkistan meselesinin önem arz eden bir konu olduğuna dikkat çekerek şöyle konuştu:

“Türkiye'nin Çin ile ilişkilerinin geleceğini belirleyecek bugünkü görüşmelerde, Doğu Türkistan'daki soykırımı varan hak ihlalleri

mutlaka ama mutlaka birinci gündem maddesi olarak heyetin önüne konulmalıdır. Eğer Çin Türkiye ile iyi ilişkiler kurmak istiyorsa karşılıklı mütekabiliyet ilkesine dayalı ne gerekiyorsa bunu yapmalıdır. Çin şayet Doğu Türkistan'da 'aşırılıkla, İslami terörizm ile' mücadele ettiğini söylüyorsa, bölgeyi Türkiye'ye ve Diyanet İşleri Başkanlığına açmalıdır. İsa Yusuf Alptekin'in ifadesiyle 'Türkiye'nin ali menfaatleri her şeyin üzerindedir' sözü değerlidir. Ben bütün Doğu Türkistanlıların bunun altına imza atacağını biliyorum. Çünkü Türkiye düştüğü taktirde ne Türk dünyasından ne de İslam dünyasından bahsedemeyiz. Ben bugünkü görüşmelerde, son 25 yılın muhasebesinin yapılacağını düşünüyorum. Bugün çatır çatır bir toplantı bekliyorum”

Doğu Türkistan'da devam eden soykırım konulu toplantıda, konuşmaların ardından basın mensuplarının sorularına geçildi. Doğu Türkistanlı sivil toplum kuruluşunun temsilcileri, Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin ziyareti kapsamında Türkiye Cumhuriyetine önemli görevler düştüğünü ifade ederek; yaşanan soykırım fiillerine karşı Çin yönetimine karşı ses yükseltilmesi gerektiğinin altını çizdi.

DİNİ, ETNİK VE SİYASİ BASKILARIN MERKEZİ: DOĞU TÜRKİSTAN

Çin hükümetinin sistematik baskı ve asimilasyonlar ile dini, etnik, kültürel ve siyasal anlamda “soykırımı” varan faaliyetleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. ABD Dışişleri Bakanlığının açıkladığı verilere göre Doğu Türkistan'da yaklaşık 2 milyona yakın Uygur Türkü ve diğer azınlıklara mensup Müslümanlar, eğitim adı altında zorla toplama kamplarında tutulmakta.

Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırı-

lıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, Pekin idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında 1 milyondan fazla Uygur Türkünü zorla tutuyor. Farklı kaynaklarda cezaevleri ile gözaltı merkezlerinde tutulanlarla birlikte bu rakamın 3-4 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor.

Çin hükümeti, dünya kamuoyundan toplama kampındaki Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri gizlemektedir. Ancak, ABD Dışişleri Bakanlığı verilerine göre 2 milyon, Doğu Türkistan Diasporasına göre ise 7 milyonu aşkın Doğu Türkistanlı dönüşümlü olarak toplama kamplarında zorla tutuluyor. Çin Komünist Partisinin sistematik baskı ve şiddet politikalarına maruz kalan Uygur Türkü ve azınlıklar, birçok hak ihlali ile karşı karşıya kalmaktadır.

UYGUR DEVLETİ TARİHİ! UYGURLAR'IN ÖZELLİKLERİ, HÜKÜMDARLARI, KURULUŞU VE YIKILIŞI...

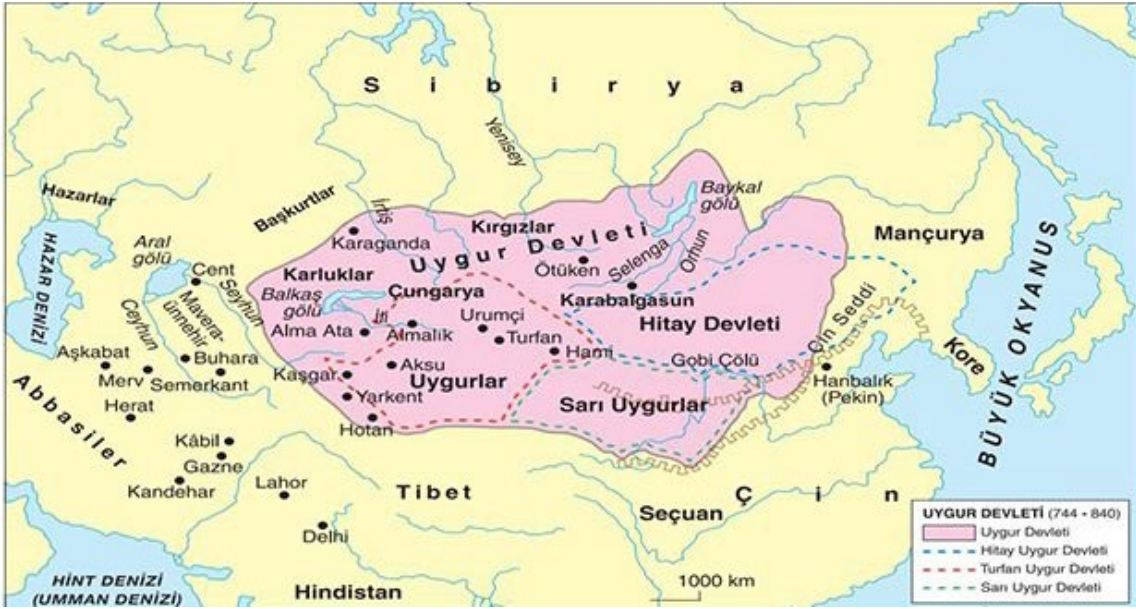
En eski Türk devletlerinden biri olan Uygurlar, Kutluğ Kül Bilge Kağan tarafından 745'te kurulmuş ve çeşitli sebepler ile 840 ta yıkılmıştır. Uygur Devletinin başkenti Karabalgasun'dur ve hükümdarları Kutluk Bilge Kül Kağan, Moyen-Çor Kağan, Böğü Kağan'dır.

Önceleri Ötüken'de (bugünkü Moğolistan), daha sonra Uluğ Türkistan denilen Orta Asya'nın değişik bölgelerinde devletler kuran Uygurlar, bugünkü Doğu Türkistan'da yaşamaktadır. Kaşgarlı Mahmud'un bu adla ilgili verdiği bilgi daha çok halk etimolojisine dayanır. Uygurlar'dan bahseden Çin kaynakları, onları Hunlar'ın soyundan kabul eder ve Huiho (uçan şahin) adıyla kaydeder. Akkraba kavimlerle birlikte Dokuz Oğuz - On Uygur diye isimlendirilirler. IV-V. yüzyıllarda Toba

Devleti zamanında Töles adını aldılar. Çinliler'e göre Uygurlar kalabalık bir topluluk değildi, fakat çok kabiliyetli ve cesurdu; yüksek tekerlekli (kao-chih) arabaları vardı, gerek göçlerde gerekse savaşlarda bu arabaları kullanırlardı. Selenga ve Orhon nehirlerinin kıyılarında oturan Töles oymakları Göktürk Devleti kurulunca onların egemenliğini tanıdı. Baykal gölünün güneyindeki bozkırlarda iç işlerinde serbest olarak yaşadılar. VII. yüzyılda Göktürkler Çinliler'e yenilince Töles birlikleri dağıtıldı.

UYGUR DEVLETİ KURULUŞ DÖNEMİ

Orhun Irmağı kıyısında başkenti Ordu-balık kentini kuran ilk Uygur Kağanı Kutluk Bilge Kül iki yıllık bir hükümdarlıktan sonra 747'de öldü. Yerine oğlu Moyen-çor (747-759) kağan oldu. Moyen-çor'un etkinliklerini Orhun-Selenga ırmakları arasındaki Şine-usu Gölü yakınında diktirdiği "bengü taş"tan izlemek mümkündür. Buna göre öncelikle aralarında hep yakın ilişkiler olan

Dokuz Oğuz boylarını derledi. Ardından Orhun-Ötüken bölgesinin etrafında konan göçen ve Türkçe konuşan boyları denetimi altına alma politikası gütmeye başladı. Bu çerçevede, kuzeyde Yenisey Nehri havalsindeki Kırgızlar'la, Altay Dağları ile Tanrı Dağları arasında bulunan Karluklar ve onlara yardım eden daha batıdaki Türğişler'le, Yenisey, Obi ve İrtiş ırmakları arasında bulunan Basmlı, Dokuz Tatar ve Çikler'le savaşmış, bunların tamamını kendi kağanlığına bağlamıştır. Bu arada savaştığı boylar arasında belirtilen Sekiz Oğuzlar'ın Göktürkler'in etrafa dağılma sürecine giren asal budunu olma olasılığı yüksektir. Böylece Türk soylu boy ve budunları denetimine alan Moyen-çor Uygur Kağanlığını sağlam temellere oturtmuş bulunuyordu.681-744 yılları arasında faaliyet göstermiş bir Türk devletidir.

UYGUR DEVLETİ HÜKÜMDARLARI

- 1) Kutlug Bilge Kül Kağan (745 – 746)
- 2) İl-Etmiş Bilge Bayınçur (Moyunçur) Kağan (746 – 759)
- 3) İl-Tutmuş Alp Külüg Bilge Kağan (759 – 780)

- 4) Alp-Kutluğ Bilge Kağan (780 – 789)
- 5) Taras Külüg Bilge Kağan (789 – 790)
- 6) Oçur Kutluğ Bilge Kağan (790 – 795)
- 7) Alp-Uluğ Kutluğ Bilge Kağan (795 – 805)
- 8) Ay-Tengri'de Kut-Bulmuş
- 9) Tengri'de Kut Bulmuş Küçlüg Bilge Kağan
- 10) Alp – Külüg Bilge Kağan
- 11) Üge Kağan (839 – 845)
- 12) Bilge Bayınçur (II.Yoyunçur) Kadir Han (845 – 885)
- 13) Tafgaç Oğulçak Kadir Han (885 – 940)

UYGUR DEVLETİNİN TÜM ÖZELLİKLERİ

Uygur Devleti'nin ilk hükümdarı Kutluk Bilge Kağan'dır.

Ötüken'de Ordu-Balığ (Kara-Balasagun) Selenga Irmağı çevresinde kurulmuştur. Karabalgasun Uygurlarının başkenti olmuştur.

Uygurlar yerleşik hayat düzenini benimse-

miş olmaları dolayısıyla Hunlar ve Göktürklerden farklı bir özelliğe sahiptirler.

Uygurlar siyasi başarılarından çok kültürel ve medeni faaliyetleriyle tanınırlar.

Yerleşik hayata geçmeleri ile tarım, sanat ve ticarete ilerlemişlerdir.

Uygurlar ilk defa din değiştiren Türk koludur. (Böğü Kağan Çin'e yardım için gittiğinde ülkesine dönerken beraberinde dört Mani rahibi de getirmişti.

Türkler arasında bundan sonra Mani dini yayılmaya başladı.

Manihizmin, hayvansal gıdalar yenmesini yasaklaması savaşçılık duygusunu zayıflatıp, Uygurların hayat anlayışında büyük değişiklikler (bilgi yelpazesı.net) meydana getirdi.

Ticarette uğraşan Uygurlar, Hint, Tibet ve Mave-raünnehir halkı ile sıkı ilişkiler içinde bulunmuşlardır.

Mani ve Buda dinine ait tapınaklar yapmışlardır ve mimaride gelişme göstermişlerdir. Bu alanda Hint ve İran sanatı etkisinde kalmışlardır.

Kanallar açarak modern tarım yapmışlardır.

Moğolların Türkleşmesinde önemli rol oynamışlardır.

Kitap basma tekniğini ve kağıt yapımını bilen Uygurlar dünya kültür tarihinde önemli bir yere sahiptir.

Bilge Kağan'ın kendi adına diktirdiği Karabalgasun adlı anıtları bulunmaktadır.

Kırgızlar 840 yılında Uygur Devleti'ni yıktılar. Bu yenilginin ardından dağılan Uygur toplulukları güneye doğru hareket ederek Yeni Uygur devletlerini kurdular. Bu devletler; Kansu Uygur Devleti ve Turfan Uygurları'dır Uygurlar yerleşik hayat düzenini benimsemiş olmaları dolayısıyla Hunlar ve Göktürklerden farklı bir özelliğe sahiptirler.

Uygurlar siyasi başarılarından çok kültürel ve medeni faaliyetleriyle tanınırlar.

Yerleşik hayata geçmeleri ile tarım, sanat ve ticarete ilerlemişlerdir.

Uygurlar ilk defa din değiştiren Türk koludur. (Böğü Kağan Çin'e yardım için gittiğinde ülkesine dönerken beraberinde dört Mani rahibi de getirmişti.

Türkler arasında bundan sonra Mani dini yayılmaya başladı.)

Manihizmin, hayvansal gıdalar yenmesini yasaklaması savaşçılık duygusunu zayıflatıp, Uygurların hayat anlayışında büyük değişiklikler (bilgi yelpazesı.net) meydana getirdi.

Ticarette uğraşan Uygurlar, Hint, Tibet ve

Mave-raünnehir halkı ile sıkı ilişkiler içinde bulunmuşlardır.

Mani ve Buda dinine ait tapınaklar yapmışlardır ve mimaride gelişme göstermişlerdir. Bu alanda Hint ve İran sanatı etkisinde kalmışlardır.

Kanallar açarak modern tarım yapmışlardır.

Moğolların Türkleşmesinde önemli rol oynamışlardır.

Kitap basma tekniğini ve kağıt yapımını bilen Uygurtar dünya kültür tarihinde önemli bir yere sahiptir.

Bilge Kağan'ın kendi adına diktirdiği Karabalgasun adlı anıtları bulunmaktadır.

Kırgızlar 840 yılında Uygur Devleti'ni yıktılar. Bu yenilginin ardından dağılan

Uygur toplulukları güneye doğru hareket ederek Yeni Uygur devletlerini kurdular. Bu devletler; Kansu Uygur Devleti ve Turfan Uygurları'dır.

UYGUR ALFABELERİ

Uygurlar Rum, Brahma, Tibet, Süryani, Soğa, Uygur, Mani alfabelerini kullandılar. Hind harfleri ile Budizm dinine ait Türkçe metinler Avrupalı bilginler tarafından bulunmuştur. 629 yılında bu hurufatı terkle milli Soğa alfabeti Budist Uygurlar tarafından kullanılmıştır. Daha sonra Mani dinine mensup olanlar Mani, Hristiyan Uygurlar da Süryani alfabetini kullandılar.

İnital	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Medial	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Final	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Latin	e	ale	wlv	y	clu	öü	z	z	x	ç
İnital	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Medial	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Final	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
Latin	wp	d	ns	n	bip	c	r	s	l	l

Soğal alfabetini Türkler ilkin Karabalgasun abidesinde kullanmıştır. Bu abide 825-832 yılına kadar egemenlik süren Uygur halkının onuruna kazınmıştır. Bu harfler önce Uygur hurufatı sayıldı. F.W.K. Müller ise Soğa alfabeti olduğunu ortaya koymuştur. Soğa harfleri Uygur harflerinin bir eşidir. Soğa alfabetinin olgunlaşması da Uygur hurufatıdır. Soğaların ticari hayatı etkili olmuştur.

UYGUR DEVLETİ YIKILIŞI

Uygur Devleti, Türk tarih sahnesinde yerleşik hayata geçerek şehir devleti kurma, ilim ve sanat alanında yaptıkları başarılı girişimlerle tanınırsalar da Maniheizm dinini benimsemekle savaştı kimliklerini kaybetmişler bu durum da onları dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı savunmasız bırakmıştır. Son hükümdarlarının ölümüyle otoritesiz ve başsız kalan Uygur Devleti, Kırgız saldırıları neticesinde zayıflayarak yıkılmıştır. Devletin yıkılmasının ardından Uygur halkının bir kısmı Moğol egemenliğine girmiştir.

SOYKIRIM KAMPLARININ TANIĞI PARLAMENTODA KONUŞTU

Çin'in toplama kamplarındaki işkence ve insanlık dışı muameleleri Kanada Parlamentosu'nda anlatıldı.

Çin'in soykırım kamplarında öğretmen olarak çalışan ve tutuklulara yönelik işkence ve soykırımın tanığı ve mağduru Kalbinur Sıddık Çin'in Uygur Türklerine karşı uyguladığı insanlık dışı muamelelere ve soykırımı dair önemli açıklamalarda bulundu. Kanada Parlamentosu'nda 22/02/2021 tarihinde saat 09:30'da başlayan basın toplantısının oylanması öncesi yemin ederek ifade veren Sıddık'ın basın açıklamasına parlamentonun ilgisi yüksek oldu.

Kalbinur Sıddık'ın basın toplantısındaki konuşmasını başlıklarıyla aşağıda bilgilerinize sunuyoruz.

“Saygıdeğer Hanımefendiler ve Beyefendiler, Ben Çin'in Doğu Türkistan'daki Çin tipi Toplama kampının tanığı ve mağduru olarak hepinizi saygı ile selamlıyorum. Bana Kanada Parlamentosundaki bu basın toplantısında

bu konuşmayı yapma fırsatını verdiğiniz için sizlere çok teşekkür ediyorum.

Ben ülkem Doğu Türkistan'daki bin Çin tipi toplama kampında geçmişte öğretmen olarak çalışan şahidi Kalbinur Sıddık. Ben başkent Ürumçi şehrinde doğdum ve bu kentte öğrenim gördüm. 28 yıl süre ile öğretmenlik yaptım. Bağlı bulunduğum Eğitim Kurumunun talimatı ile Urumçi'deki bir toplama kampındaki tutuklulara Çince öğretmeni olarak görevlendirildim. Toplama kampında Mart/ 2017- Eylül/2017 tarihleri arasında 6 ay süre “Eğitimsizler” olarak tanımlanan erkek tutuklulara Kasım/2017 ayına kadar ise kadın tutuklulara Çince dersi verdim.

Çalıştığım bu kampta tutulan Uygurlara yönelik bir çok insanlık dışı muamelelere, baskı ve zulümlere, çeşitli işkenceler ve kadınlara yönelik sistemli ve toplu tecavüzlerine tanıklık ettim ve bu vahşetleri kendi gözümle gördüm ve bizzat tanımlık ettim.

ÇKP'lı Çinli polisleri Uygur Tutukluları İnsan Olarak Görmüyorlardı

Kampta görevli ve tutuklu Uygurları kontrol ve nezaret eden Çinli Gardiyan ve polisler buradaki tutsak Uygurları hiçbir zaman insan olarak görmüyordu. Keyiflerince onları sık sık dövüyor, çeşitli işkenceler yaparak onların bazılarını sakat bırakıyor ve engelli hale getiriyorlardı. Bazılarını ise özellikle felç ediyorlardı.

Çinli Askerler Uygur tutuklulara köpek taklidi yaptırarak onları aşağılıyor ve dalga geçiyordu. Zaman zaman ” Bitleri Öldürdük” sevinç naraları atarak onları bit öldürmüş gibi öldürüp eğleniyorlardı.

Toplama Kampları Adeta Bir Cehennemdi

Çin yönetiminin deyimi ile, bu Eğitim Kamplarında “Eğitilmekte olan” Uygurlar için burası adeta bir cehenneme dönüştürülmüştü. Bu çaresiz tutuklu Uygurların ıstırap ve azap içinde ölmesi Çinli polisler için sevinç kaynağı oluyordu.

Kamplardaki erkek tutukluların saç ve sakalları gelişi güzel kesilmiş veya saçları sıfıra vuruluyordu. Bu çaresiz tutuklu Uygurların suratlarında gram dahi kan yoktu. Kadın tutukluların üst başları perişan elbiseleri kirli ve yırtık vaziyette idi. Tutuklular yırtık pırtık kirli kıyafetler içinde , eli ayağı zincirlenmiş vaziyette tutuluyorlardı. Onlara

yeterli yemek verilmiyor ve onlar sürekli açlık çekiyorlardı. Fazla su verilmediği için susuzluktan dolayı yürüyemiyorlardı. Onlar dermansız, bitkin durumda, zorla ağır yürüyüşler yaptırılırken, onlar bakışları ile yalvarırcasına benden yardım istiyorlar ve büyük bir umutla bakıyorlardı.

Çin'in bu Sözde “Eğitim” Kamplarındaki kadınların bazıları daha yeni evlenmiş gelinler, bazıları yeni doğum yapmış, göğüslerinden süt damlayan lohusa körpe annelerdi. Tutukluların bir kısmı ise, aileleri tehdit edilerek ve şantajla yurt dışından zorla geri çağrılan Üniversitelerde öğrenim görmekte olan , yüksek lisans ve doktora öğrencileriydi.

Doğurganlık yaşındaki her kadın tutukluya zorla doğum kontrol hapı içiriliyor, mecburi olarak çeşitli iğneler yapılıyordu.

Kampa geldiğim ilk gün adetini durduramayan 19 yaşındaki genç bir kız tutuklunun kan kaybindan ölümüne bizzat şahit oldum...

Kamp mağduru genç kızların polisler tarafından toplu tecavüze uğramasının sıradan bir olay olduğunu tecavüze uğrayanlardan bizzat duydum.

Kamplarda görevli Çinli polisler de bizlerin de bulunduğumuz içki sofralarında iki kadeh içince sarhoş oldu ve Uygur kızların iffet ve namusunu nasıl ayakları altına alarak çiğnediklerini ve insanlık gururlarını nasıl ayak altına aldıklarını övünerek bir birlerine anlattıklarına bizzat tanık oldum.

Çinli Polislerin bu ve benzeri aşağılık konuşmaları duyunca çok üzülüyor ve kahroluyordum. Eve gelince saatlerce ağlıyordum. Çünkü ben de bir kadın ve bir Anne idim. Ayrıca benimde bir kızım vardı bunları düşündükçe büyük bir dehşete kapılıyor ve çok korkuyordum.

Bu dünya’da yaşayan hiç bir insanın, Çin’in Uygur tutuklulara uyguladığı bu baskı,zulüm ve aşağılanmayı,hakareti bu tür etnik içerikli saldırı ve cinayetleri hak etmiyor diye düşünüyorum.

2017’den itibaren öğretmenlik yaptığım ilk okuldaki öğrencilerimin Ana ve babalarının yavaş yavaş ortadan kaybolmaya başladıklarına şahit oldum. Çalıştığım okula devam eden etnik Çinli öğrencilerin Velileri tutuklanan Uygur öğrencileri “Küçük Cinayetçi/ Suçlu” olarak tanımlıyor ve onlarla alay ediyorlardı.

Anne babası kaybolan (gizlice tutuklanıp Kamplarına gönderilen) ailelerinin bakımı, sevgisi ve şafkatından mahrum kalmış bu biçare Uygur çocuklara okulda görevli biz Uygur öğretmenler sahip çıkıyorduk. Sonra aileleri kaybolanların sayısı çok artınca bizde yetersiz kaldık ve bu ana babasız çocukları mecburen yönetimin açtığı öksüz çocuklar kampına göndermek zorunda kaldık. Bu çocukların daha sonra bu Çocuk kamplarından birer ikişer sessiz, sedasız kaybolduklarını gördük.

Anne babası kamplara atılmış zavallı bu Uygur öğrencilerim benden “öğretmenim, neden hep bizim(Uygurların) Anne babamız kamplara atılıyorlar ? Bizimkiler atıldı diye Çinli arkadaşlarımız neden bu kadar çok mutlu oluyorlar ? Hani ülkemizde tüm milletler eşitti? siz bizlere böyle öğretmiştiniz?” gibi sorular sorunca cevap vermekte gerçekten zorlanıyordum.

Bu arada bir Uygur öğrenciye döven Çinli bir Meslektaşımıza mani olmak isteyen Uygur öğretmen meslektaşım Ekber Çinli öğretmenin şikayeti üzerine tutuklanıp götürüldükten sonra dövülerek öldürüldü. Bu meslektaşımın bu feci ölümünü hatırladıkça çok üzülüyorum.

2018 yılında ben de yüzlerce Uygur kadınları ile birlikte bir sağlık merkezinde 4 saat bekledikten sonra isteğim dışında ve zorla kısırlaştırıldım. Ben o yıl 50 yaşında idim. Tek kızım ise Fransa’da yaşıyordu. Buna rağmen benim doğurganlığım mecburi ve ebedi olarak kaybettirildi. Bu durum ise, benim hayatımın sonuna kadar çeşit engelli durumda bırakılmamdı. Ben bana yapılan bu çirkin aşağılanmayı ömrüm boyunca asla unutmayacağım.

Benimle birlikte ülkemde yüzbinlerce Uygur kadınları zorla kısırlaştırıldı. Onlar da benim gibi bundan sonra asla çocuk sahibi olamayacaklar. Şimdi ise ben bu mecburi kısırlaştırma operasyonundan dolayı büyük acılar yaşıyor ve kronik bir çok hastalıklar ile boğuşuyorum.

Çin işgal yönetiminin ” İkiz ve Akraba Aile”

kampanyası sonucu Çinli devlet memurlarının benim evimde haftalar hatta aylarca zorla bizimle birlikte yaşadılar. Bu Çinliler benim evimde bir de eşimin yanında bana nasıl da utanmaz ve arlanmazca ahlakdışı şekilde kötü gözle baktığını asla unutamıyorum.

14 Apartman komşumdan 10 aile Babasının tutuklanarak toplama kamplarına atıldığını ve onların aile ve çocuklarının feryatları hala kulaklarımda çınlamaktadır.

Yine 2019 yılında eşimin çalıştığı Fabrikaya Kaşgar'a bağlı Aktu İlçesinden 104 Uygur genci Köle/İşçi olarak getirilerek zorla çalışmaya tabi tutuldu.

Ben ülkemde ve çalıştığım Çin Toplama kampında yaşadıklarım ve şahit olduklarımı yanı gerçekleri dile getirmekten asla çekinmedim ve çekinmiyorum.

Ama, sizlere hitap ettiğim şu saatlerde benim, Ablam, Ağabeyim ve Kardeşlerim Çin Hapishanesinde tutuluyor. Geçtiğimiz 2 hafta içerisinde Çin Polisleri beni 2 kez telefonla aradı ve bu tanıklık ve açıklamalarıma son vermemi ve bir daha asla konuşmamam konusunda uyardı ve beni tehdit etti. Ben yine de ailem ve Kardeşlerimin hayatı pahasına sizlere ve tüm dünyaya Çin'in bu baskı ve zulmünü yanı ülkemdeki gerçekleri anlatmaya mecburum. Benim bu anlattıklarım hakkında elbette sizlerin bilgi sahibi olduklarınızı tahmin ediyorum. Ancak, benim bu açıklamalarımla gerçekten ülkemdeki cereyan eden baskı, zulum ve soykırımın küçük bir parçası. İşte ben bu zulüm deryasından kurtulmaktan nasiplenmiş şanslı bir kaç kişiden birisiyim.

Saygıdeğer parlamento Üyeleri ve Basın Mensupları Faşist Lider Hitler Yahudi soykırımını Holokost'u açık bir şekilde uygularken dünya ve uluslararası toplum buna inanmamıştı. Ta ki, onların tutulduğu Autchwiz Ölüm kampı keşfedilip soykırımdan kurtulan

Yahudiler bizzat görülene kadar. Kamplar müttefik güçlerce kurtarıldıktan sonra bütün dünya şoke olmuştu. Yahudi ulusu her yerde dışlanarak aşağılanmış ve kimsenin yardımına erişememişti.

Günümüzde yanı 2021 yılında Çinli Komünistler işgalindeki Doğu Türkistan'da milyonlarca Uyguru Toplama Kamplarına hapsederek onlara acımazca kırım uyguluyor ve katlediyor.

Dünün Yahudileri, Bugünün Uygurları'dır!

Dünya'da böylesi bir ağır faciaların yaşandığı bu süreçte Kanada Hükümetinin hala böyle bir hükümet (Çin) ile ekonomik anlaşmalar yaparak ticaret yapmasına aklım bir türlü ermiyor !

Ben tüm ülkelerden özellikle şu anda kendilerine hitap ettiğim Kanada halkının ve yönetiminin Çin'in Uygurlara yönelik baskı ve zulum uygulamalarını insanlığa karşı işlenen bir suç ve soykırım olarak tanımasını kesin olarak talep ediyorum.

Kanada Hükümetinden ve diğer ülkelerden Çin'in Uygurlara yönelik bu insanlık suçu cinayetlerini durdurması için etkili ve pratik tedbirler kullanmalarını Ülkemde yaşayan Uygurlar, Kazaklar ve diğer Müslüman halkları bir ırkı kıyımdan kurtarılmasını talep ediyorum.

Bunu yapmak ve bu taleplerimizi yerine getirmek sizler için bir insani borçtur. Savunduğunuz değerlerin bir gereği olduğu açıktır.

Özellikle şu anda hitap ettiğim Kanada halkının sizlerden istediği sorumluluklarınızın olduğunu düşünüyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için sizlere teşekkür eder, sayın heyetinizi saygı ile selamlıyorum.
22.02.2021

Yazan: A. Selim Babaoğlu

ÇİN, UYGURLARIN ORGANLARINI SATIYOR

“Uygur Türklerini eğitim kamplarında tutan Çin’in organize olarak organ ticareti yaptığı iddia edildi. Çin, suçlu ilan ettiği Türklerin organlarını satıyor.

Savaşlardan kaçan, ekonomik sebeplerle yasadışı göç eden insanlar organ tüccarlarının eline düşüyor. Küresel kara para aklama aracı olarak da görülen organ ticaretini bazı devletler organize olarak yapıyor. Çin’in de Uygur Türklerinin organlarının satışına göz yumduğu veya kolaylaştırdığı iddia ediliyor.

GÖÇE ZORLANIYORLAR

Organ ticareti yapan diğer ülke ABD’de karışıklık çıkardığı ülkelerde öncelikle insanları göçe zorluyor, ekonomik olarak yaşayamaz hale getirerek, organ tüccarlarının kucağına atıyor. Irak’ın işgali sürecinde 4.4 milyon

Iraklı, Suriye iç savaşında 5.5 milyon Suriyeli yurt dışına, 6,1 milyon Suriyeli ise ülke içinde göçmen konumuna getirildi. Myanmar devleti 912 bin Rohingya Müslümanı Bangladeş’e sürerek göçmen yaptı. Çin, Doğu Türkistan’da Müslüman Uygur Türklerini asimilasyon ve çalışma kamplarında tutması sebebiyle göçe zorluyor. Afrika’da çatışmalar, sahra altı ülkelerinde kıtlık ve ekonomik şartlar, iç etnik ayrımcılık sebebiyle 15 milyonun üzerinde sivil göçe zorlandı.

Sözde BM’nin 5 daimi ülkesinin oluşturduğu bu atmosferde insan kaçakçılığı ve sınır ötesi rüşvet ağları gibi suç şebekeleri oluşuyor. Sağlık karaborsasının organ hasadına ortam sağlanıyor.

Sağlık sektöründeki bağışçı-donör ile organ ihtiyacı arasındaki yüksek fark dünyanın pek çok bölgesinde tıp sektörünün başlıca sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasal zeminlerde organ bağışçı listelerine adını yazdıran her 10 kişiden 8’i organ bekler-

ken hayatını kaybediyor. Her on dakikada bir kişi organ nakli bekleyenler listesine ekleniyor. Dünya çapında en az 6 milyon insanın organ yetmezliği nedeniyle organ bekliyor. Yaşanan bu sıkıntı kendisini en çok böbrek, kalp, karaciğer ve ince bağırsak organlarında göstermektedir. Covid-19 salgını ile yaşanan sağlık krizi organ konusundaki yetersizliği derinleştirmiştir. 2014 yılında 120 bin organ naklinin yapıldığı bunun yüzde 10'unun ise yasadışı gerçekleştiği belirtiliyor.

GÖÇ YOLLARI VE ORGAN AĞLARI İÇ İÇE

Yıllık ortalama 1 buçuk milyar dolara yaklaşan yasadışı organ hasadı sektörünün beslediği temel etkiler maddi çaresizlik, yabancı toplumda tutunmak için kazanç ile şekillenirken bu yola başvuran 'bağışçıların' çoğu göçmenlerden, ötekileştirilmiş etnik – dini – siyasi gruplardan oluşuyor.

Göç merkezlerinin, hali ile çatışma alanlarının yasadışı organ faaliyetleri için hasat sahasına haline gelişine Orta Doğu'daki örneklerden biri de Irak'tır. Toplumunun en az 11 milyonluk kesimin şiddetli yoksulluk altında yaşadığı Irak düşük gelir nedeniyle organ hasadının yüksek olduğu ülkelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Böbrek satışının yasadışı organ sağlayıcılara kolayca ulaşılabilirdiği Irak'taki fiyatı 2019 yılında 6 ila 15 bin dolar arasında Daha önceki sene-

lerde ise böbrek için karaborsa fiyatı 10 bin dolar. David Matas ile David Kilgour'un Çin merkezli organ ticaretini kaleme aldığı Kanlı Hasat kitabında ise böbrek fiyatı 62 bin dolar olarak belirtilmiştir.

Çin'deki düşünce mahkumlarından zorla organ hasadını soruşturan Çin Mahkemesi, BM ile yapılan toplantılarda, Çin hükümeti ve ÇKP'nin Falun Gong kamkumlarının yanı sıra on binlerce Uygur Türkü mahkumun bedenlerinden organlarının alındığını belirtti. Mahkeme, Çin hükümetinin Uygurlardan, kan, DNA ve doku örneklerini organ hasadı maksadıyla topladığını açıkladı. Çin'in bu amaçla 19 milyona yakın Uygur Türkü'nden örnek topladığı İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından raporlandı.. Çin hükümeti adına Türkistan bölgesi başkenti Urumçi'de, Uygurların organlarını toplayan Dr. Enver Tohti mahkemeye ifade verdi

Yaklaşık 10 aydır dünyada tarihin en riskli pandemilerinden birine neden olan korona virüsünün ilk görüldüğü yer olan Wuhan Çin'in organ hasat ettiği merkezlere ev sahipliği yapıyor.

ÇİN MEDYASI, KAZAKİSTAN, ÖZBEKİSTAN VE KIRGIZİSTAN'IN TOPRAK BÜTÜNLÜĞÜNE GÖZ DİKTİ!

Çin Komünist Partisi idaresindeki Çin Halk Cumhuriyeti'nin bölge ülkelerine yönelik yayılcı politikaları dönem dönem dünya kamuoyunun gündemine geliyor. Kazakistan'ın ve Kırgızistan'ın toprak bütünlüğüne yönelik Çin kamuoyu ve medyasının girişimleri ciddi tepkilere neden oluyor. Son olarak, Çin devletinin kontrolündeki medya kuruluşları, sosyal medya platformu TikTok'ta paylaşılan videoda, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan'ın eskiden Çin'e ait olduğuna yönelik propagandayı hayata geçirdi. Uygur Türkü akademisyen Doç. Dr. Erkin Emet, konunun Çin yönetimi tarafından sürekli gündemde tutulduğunu belirterek, “Çin, gelecekteki birtakım planlarına yönelik şimdiden nabız yokluyor” ifadelerini kullandı.

Doğu Türkistan'da sistematik baskı ve asimilasyon uygulamaları ile dünya kamuoyunun gündeminden düşmeyen Pekin yönetimi, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan başta olmak üzere bölge ülkelerinin toprak bütünlüğüne yönelik saldırıları dönem dönem hayata geçiriyor. Geçen yıl, Çin'deki bir haber sitesinde yayımlanan “Kazakistan neden Çin'e geri dönmek istiyor?” isimli

makale yüzünden Kazakistan, Çin yönetimine protesto notası vermişti. Benzer şekilde, Kırgızistan'da da halk sokağa dökülerek olaya tepki göstermişti. Konuyu QHA'ya değerlendiren Ankara Üniversitesi DTCF Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erkin Emet, Çin devletinin 19. yüzyıldan kalma bazı haritalar eliyle ülkelerin toprak bütünlüğüne saldırı niteliğinde propaganda yürüttüğünü bildirdi.

“ÇİN, KAZAKİSTAN, KIRGIZİSTAN VE ÖZBEKİSTAN’IN TOPRAK BÜTÜNLÜĞÜNE GÖZ DİKTİ”

Çin mediasından yayımlanan ve Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan’ın toprak bütünlüğüne göz dikilerek, önceden Çin’e ait olduğunu ileri süren propaganda videosu şu şekilde:

“ÇİN BU OLAYLARLA NABIZ YOKLUYOR VE YAVAŞ YAVAŞ ALIŞTIRMA YAPIYOR”

Uygur Türkü akademisyen Erkin Emet, Çin’in yayılmacı politikalarının tehlikesine işaret ederek şöyle konuştu:

“Çin’in devlet haritalarında Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Afganistan’ın bir kısmı Çin toprağı olarak gösteriliyor. Dolayısıyla gelecekte yapacağı birtakım planları şimdiden itibaren nabız yoklama yavaş yavaş alıştırmak için bunu dillendirmeye başladı. Bunu uzmanlar da söylüyor. 18. ve 19. yüzyılda çizilmiş bu tür haritalar mevcut. Bu doğru bir haberdir ve Çin’in nasıl bir emperyalist tehlike olduğunun açık delilidir. Eskiden dağıtılan o haritalar devletin. Bu türden devletin kontrolündeki uzmanların, milliyetçi Çinlilerin devletle ilintili olanların ortaya attığı iddialardır. Çin’de devletin haberi olmadan hiçbir şey olmaz.”

ÇİN YÖNETİMİNİN YAYILMACI POLİTİKALARININ SONUCU!

Mayıs 2020’de Çin’in en büyük mobil içerik platformlarından, 750 milyonun üzerinde kullanıcıya sahip olan Pekin merkezli Toutiao.com isimli internet sitesinde, “Kırgızistan Bağımsızlık kazandıktan sonra neden Çin’e geri dönmedi?” başlığını taşıyan bir makale yayımlandı. Makalede, Kırgızistan’ın, Han Hanedanlığı döneminde Çin’in bir parçası olduğu ancak bölgenin sonradan Çarlık Rusyası’nın hakiyetine geçtiği aktarılıyor.

KAZAKİSTAN ÇİN’E NOTA VERMİŞTİ

Çin merkezli internet sitelerinin sabıkaları, bununla da sınırlı değil. 15 Nisan 2020 tarihinde, Kazakistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Çin’in Astana Büyükelçisi Zhang Xiao’yu bakanlığa çağırarak, kendisine protesto notası vermişti. Verilen notanın nedeni, Çin merkezli bir internet sitesinde yayımlanan “Kazakistan neden Çin’e geri dönmek istiyor?” isimli skandal bir makaleydi.

KIRGIZİSTAN’DA RUS VE ÇİN YAYILMACILIĞI HALKTAN BÜYÜK TEPKİ TOPLUYOR!

17 Ocak 2019’da Bişkek merkez meydanında toplanan kalabalık, Çin vatandaşlarının ülkeye yasa dışı girişine karşı miting düzenlenmişti. Göstericiler, Çinlilerin Kırgızistan’da vatandaşlık alması ve Çinli şirketlerin ülkeye kaçak Çinli işçi taşımaya tepki göstermişti. Ayrıca, aynı dönemde, Kırgızistan’ın Narın şehrinin Atbaşı ilçesinde yer alan Çinli firmaya ait lojistik merkezinin kurulmasına yerel halktan tepki yağmıştı.

Yazan: Ömer Cihad Kaya

“ Türkiye Cumhuriyeti son yıllarda Myanmar’da Müslümanlara yapılan eziyetten, Somali’deki belirli kitlelerin sorunlarına, Rusya’daki Türk azınlıkların sorunlarından, Balkanlardan Bosnalılara kadar sahip çıkan bir ülke konumuna geldi. Belirli bir yerlerde bu ülkelerin iç politikalarına karışmak gibi görünse de biz bunlara devam ettik.

SAHİP ÇIKILMAYAN 3 GRUP

Türkiye’nin bugüne kadar yurt dışında yaşayıp sorunlarına sahip çıkılmayan 3 Türk grubu var.

Bunların birincisi; Batı Trakya’da yaşayan 140 bin Türk oluşturuyor. Yunanlılar hala bunlara Müslüman yunanı’ deyip her türlü haksızlığı yaparken pek fazla sesimiz çıkmıyor.

İkincisini ise Irak’ta yaşayan sayıları 6,5 milyon olan Türkmenlere yaptığımız ve onlara karşı ilgisizliğimiz oluşturuyor. Nedense

hükümet her türlü olayın üstüne atarken Şii Türkmenler konusunda sessiz kalıyoruz.

Üçüncü olarak; en büyük haksızlık ettiğimiz kitle de Çin’de yaşayan Uygur Türkleri oluyor. Çin yapı olarak ilginç bir ülke. Son yıllarda nüfusu 1,4 milyara çıktı. % 90’ını Han ırkından gelenler oluştururken, % 10’luk bir kitleyi de 55 ayrı etnik grup oluşturuyor.

UYGUR TÜRKLERİNİN KONUMU

Müslüman dendiği zaman Çin’de Müslüman olarak öngörülenler 20 ila 25 milyon arasındadır. Bu da nüfusun takriben % 1’ini oluşturuyor. Resmi rakamlara göre Çin’de yaşayan Uygur sayısı 9,5 milyon. Buna karşılık Uygur Türklerinin Münih’teki Uygur Türklerini temsil eden kuruluşların sayılarına göre bu 25 milyona çıkıyor.

Dünya çapında Uygur sorununa en fazla sahip çıkan eski Amerikan ‘Freedom’, Hürriyet radyosunda çalışan Uygurlu Türkler oluyor. Buna göre Uygur Türkleri yahut Çinlilerin tanımlamasına göre ‘Xinjiang bölgesi’ nedense bizim tarafımızdan Doğu Türkistan olarak görülüyor. Doğu Türkistan, 1933-34 yıllarında Çin’de Doğu Türkistan

İslam Cumhuriyet'i adıyla bir devlet kurmuş ve çok kısa zamanda yıkıldıktan sonra Sovyetler Birliği'nin desteğiyle, 1944-49 yılları arasında Doğu Türkistan Cumhuriyet'i kurulmuştur. Çinliler böyle bir gelişmeye izin vermediler.

DOĞU TÜRKİSTAN BÖLGESİ'NİN ÖNEMİ

Doğu Türkistan bölgesi Çin için çok önemli. Petrol ve doğalgaz bu bölgeden çıkıyor ve Doğu Türkistan tarihsel açıdan ciddi bir geçiş noktası olarak görülüyor. İpek yolunu tekrar canlandırmak isteyen Çin, Çin'den başlayıp Anadolu ve Akdeniz'den geçerek Avrupa'ya ulaşan eski İpek yolunu ticaret yolu olarak görmek istiyorlar. Eğer Çinlilerin düşündüğü gibi gerçekleşirse 60 ülkeyi kapsayacak bir yol olacak.

Çinliler Uygur Türklerine kadar ciddi bir baskı uyguluyorlar. Ben Uygur bölgesine iki kez gitme şansına sahip oldum. Buraya giden yabancılar özellikle diplomatlar ve sivil top-

lum kuruluşları temsilcileri sıkı bir kontrolle karşı karşıyalar. Çinlilerin Uygur bölgesine uyguladığı iki türlü ekonomik ve politik yaptırım var. Birincisi; 1991'de bu bölgenin Arap alfabesine geçmesi ve din adamlarının büyük bir çoğunlukla Suudi Arabistan'dan gelmesi. Bunlar katı bir din uygulaması yapıyorlar ve Uygur Türklerini bu uygulama ile dinden şekilci bir şekilde soğutmaya çalışıyorlar.

İkinci gelişme de Çinlilerin bu bölgedeki Uygurluların ağırlığını azaltmak için Çinlileri bu bölgeye yollamak ve küçük ve orta işletme kriterleri çerçevesinde buraya gelen Çinlilere sıfır faiz uzun sürede geri ödemesiz krediler vermesi. Böylece bölgede ticaret tamamıyla Çinlilerin eline geçiyor. Uygur Türklerine kalan da tarım oluyor. 700'ün üzerinde ürün yetiştiriyorlar. Tabii bunların da piyasa değeri düştüğü için kazanç sağlamıyorlar. Uygurların yetişkin insanları bu baskı yüzünden kaçarak şansını Doğu Çin'de veya başka ülkelerde arıyorlar. Bu da Uygurlar için ayrı bir sorun oluşturuyor. Hedef, Uygur Türkleri üzerine ciddi bir baskı uygulamak, İslama karşı olan eğilimlerini Suudi Arabistan'dan gelen din adamlarının sertlikleri ile azaltmak olmuştur.

TÜRKİYE NELER YAPILABİLİR?

Çin-Uygur Türklerine yönelik Türkiye'nin bir başkonsolosluk açması, Türk sivil toplum kuruluşlarının buralarda temsilcilik açmaları olumlu olabilir. Çin bu konuda oldukça sert. Bu açıdan, Türkiye'nin uluslararası platformda daha çok ses çıkarması lazım. Amerika'daki Uygur kadın Rabia'nın son 5 senede ciddi bir şekilde kamuoyunda sesi yükselmişken, şimdi onunda sesinin büyük ölçüde kesildiğini görüyoruz.

Ben Urumçi ve Kaşgar'a gittiğim zaman hemen arkamıza Çinliler özel polislerini takmışlardı. Onlarda çok kaliteli olmadıkları için atlatmak fazla zor olmamıştı. Uygur Türkleri konusunda Türkiye'nin daha akılcı bir politika sürdürmesi Çin'i bu konuda fazla sertliğe geçirmeyen bir politika ile Uygur Türklerinin haklarını koruması lazım. Uygur Türklerinde hiçbir şekilde terörle saldırıyla burada bir devlet kuramayacaklarını anlamaları gerekir. Çinliler kendi Han grubu dışındakilere çocuk konusunda daha toleranslı davranıyorlar. Uygurlar daha çok çocuk yapabiliyorlar. Çin 1,4 milyar nüfusuyla eskiden, ekonomik, politik ve askeri olarak bir devdi.

Çin'in Uygur Türklerine karşı yaptığı mezalim artık uluslararası alanda demokrat ülkelerin çok sert bir şekilde kınadıkları bir gelişme. Almanya'dan, Kanada'ya, Kuzey

Avrupa ülkelerinden, ABD'ye kadar her demokrat ülke Çin'in Uygurlara yaptığı insan hakları ihlallerini kınıyor. Çin hükümetine uluslararası bir heyet yollanıp, izleme istekleri Çin tarafından içişlerimize karıştırmayız şeklinde reddediliyor. İçişleri demek Çin'in her türlü mezalimi uygulaması demek...

Türkiye'nin ne yapmaya çalıştığını hala anlayamadık... Tavşana kaç, tazıya tut diyor fakat Uygur Türkleri için herhangi bir atılımda bulunmuyor.

MÜSLÜMAN DÜNYASI MÜSLÜMAN UYGUR TÜRKLERİNİ SATTI

İlginç bir gelişme 57 Müslüman ülkeden Çin'i ciddi bir şekilde kınayan hiçbir ülke yok. Filistin gibi yalaka ülkeler Çin'e destek veriyor. Suudi Arabistan öldürülen Uygur Türklerinin organlarını Çin'den ülkelere getirip hastanelerinde kullanıyor. Kadınlar işgal ediliyor, erkekler öldürülüyor. Yurt dışında kaçmayı başaran Uygurların ailelerine de çok kötü davranılıyor.

TÜRKİYE ÇİN'E SESİNİ YÜKSELTEBİLECEK Mİ?

Çin'e iki kere gittim ve ikisinde de Urumçi, Kaşgar ve Tufan'da durumu gördüm. Tamamen asimilasyon politikası uygulayan Çin, camilerin yarısını kapatmış, kalan camilere de Suudi Arabistan'dan Vahabi din adamları getirmişler. Bunlarda insanları dinden soğutmak için her şeyi yapıyorlar. Uygur Türklerini sadece üzüm ve üzümün çeşitli ürünlerine ve hayvancılığa mahkum edilmiş fakat buna karşılık Çin'in bölgenin demografisini değiştirmek için yerleştirdikleri Çinlilere kobi destekleri ile krediler veriyor ve bölgenin hakimi haline getiriyor. Pekin'deki Türk Büyükelçi Urumçi, Kaşgar ve Tufan'a gidemiyor. Ben bu gölgeleri gezdikten sonra Türk Büyükelçi'sine ve Dışişleri Bakanlığı'na bir rapor vermiştim.

Türkiye bu konuda sessiz... Her konuda sesini çıkararak ülkemiz, nedense Uygur Türkleri konusunda sesini çıkarmıyor. Varlık fonu garanti gösterilerek Çin'den alınan krediler ülkemizi sessiz hale getiriyor. Dışişleri Bakanlığı bu konuda en ufak bir atılımda bulunmuyor. Çin'in Türkiye'de çok ciddi lobistleri var. Vatan Partisi, Ulusal Kanal ve Aydınlık Çin'de yapılan mezalimi reddediyorlar ve bunun olmadığını söylüyorlar. Hatta Türkiye'nin bu konuda Çin'den özür dilemesi gerektiğini belirtiyorlar.

TÜRKİYE HALKI SOYDAŞLARINI YALNIZ BIRAKIYOR

Bu akıl almaz gelişmelere karşı insanımız duyarlılığını koruyor. Hükümeti bu konuda bir şeyler yapmaya zorlamamız lazım. Nasıl halkımız İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkıyorsa, 40 milyonluk Doğu Türkistan'a, Uygur Türklerine de aynı hassasiyetle sahip çıkmalı. Türkiye belirli yaptırımlar konusunda Çin'e ses çıkarmalıyız. Çin aynı uygulamaları Özbek ve Kazaklara da yapıyor.

GELİŞEN TÜRK-ÇİN EKONOMİK İLİŞKİLERİ ANKARA'NIN BU SORUNU GÖRMEZDEN GELMESİNE NEDEN OLUYOR

Çin'in Doğu Türkistan'da işlediği insanlık suçu bir bu yüzyılın en önemli trajedilerindedir. İnsan onurunun ayaklar altına alınırken, Türkiye'nin bu konuda duruşu Uygur Türklerini hayal kırıklığına uğratmıştır. Oysa Türk dünyasını son derece ilgilendiren bu insanlık suçuna karşı en güçlü ses Türkiye'den çıkmalıydı.

Ancak özellikle 15 Temmuz Darbe Girişimi'yle birlikte Batı'yla ilişkileri kopan Türkiye Avrasya bloğuna kaydı.

TÜRKİYE'NİN UYGUR TÜRKLERİNE KARŞI POLİTİKASINI İKİYE AYIRMAKTA YARAR VAR

Frankfurt Küresel İslam Araştırmaları Merkezi (FFGI) Direktörü Prof. Dr. Susanne Schröder'e göre Müslüman ülkelerin bu tavrının gerisinde, ekonomik hesaplar ve çıkarlar yatıyor. Avrupa Birliği sürecinde Batı ile güçlü ilişkiler kuran Türkiye, bir kaç yıl öncesine kadar Uygurlardan yana tavır alıyordu. Hatta Erdoğan 2009 yılında bir soykırımdan söz etmişti. Erdoğan Uygurların bağımsızlık hareketini uzun süre desteklemiş, siyasi lider-

lerini Türkiye'ye kabul etmiş, iltica hakkı tanımış ve siyasi faaliyet göstermelerine izin vermişti. Bu Erdoğan için pantürkizmin ya da ümmetçiliğin ve Uygurların koruyucusu olmanın bir gereği idi. Bu tamamıyla değişti. Türk dışişleri bakanı 2017'de sürgündeki Uygurlara karşı sertleşme mesajı verdi. Artık günümüzde onlara gösteri ve siyasi faaliyet izni verilmiyor. Hatta kimisi tutuklandı. Hatta Erdoğan, bu yılın yaz aylarında yaptığı Çin ziyaretinde Pekin yönetiminin azınlık politikalarını övdü.

Bunun somut olarak iki nedeni var. Birincisi, Türkiye'nin Batı ile ilişkileri kötüleşti. Türkiye siyasi alternatif ve bu bağlamda da Çin ile ittifak arayışında. Ayrıca Türkiye ekonomisi zorda ve acilen iyi ticari ilişkilere ihtiyacı var. Çünkü insan hakları alanındaki gelişmeler Türkiye'nin Batı ile ekonomik ilişkilerini de etkilimeye başlıyor. Oysa Erdoğan'ın muhalefete baskı uygulayıp uygulamadığı Çin'in hiç umurunda değil.

Özetle Müslüman dünyası ekonomik çıkarlar nedeniyle Çin'e sessiz kalırken. Türkiye ise Batı karşıtı dünya görüşünü benimseyen, Rusya ve Çin gibi Batılı olmayan güçlere yakınlık duyan yeni egemen ideoloji nedeniyle suskun.

ÇİNLİ YATIRIMCILAR SON 5 YILDA DEĞERİ AÇIKLANAN 7 İŞLEMDE 2,6 MİLYAR DOLARLIK ALIM YAPTI

Çinli şirket	İşlem yılı	İşlem değeri (milyon dolar)	Şirket adı	Sektör	İşlem değeri (milyon dolar)	İşlem değeri (milyon dolar)
China ve Rongsheng Bankası	2015	1125	Coast Pacific-China Merchants-OC-Çin	Fine Holding	Limnan Hizmetleri	946,1
Tencent.com	2018	7435	Alibaba Group Holding-Çin	Türk yatırımcılar, EBRD, Tiger Global Man.	E-ticaret	75,0
Tencent Sıhhi Sağlık Hizmetleri ve Araştırma Merkezi	2019	6885	Zhejiang Expressway, Jiangsu Expressway, Sichuan Expressway, Anhui Expressway, China Merchants Expressway, ve China Merchants United Development	ICA	Ulaştırma, altyapı	51,0
Netex Telekom	2016	2263	ZTE Corp-Çin	Orta Equity Partners LLC, Rhoe Group	Teknoloji imalatı	48,0
Inditex	2015	19450	Industrial and Commercial Bank of China-Çin	Halka açık paylar	Bankacılık	24,5
Sanjour Bank	2018	2415	Hangqiao Zhongguo Fin Technology-Çin	Satılı Cable Company	İnşaat-Kablo	100,0
Reynolds İnanç	2017	2936	Evershine Group, Hukümler Hong Kong	Oman Boyrao	İnşaat	30,0

TÜRKİYE VE ÇİN'İN EKONOMİK İLİŞKİLERİ

2020 yılı Çin'in Türkiye'ye yatırımlarının daha da arttığı bir yıl oldu. Türkiye Varlık Fonu (TVF) ile Çin İhracat ve Kredi Sigortası Kurumu (Sinosure), iki ülke arasındaki ekonomik, ticari ve yatırım iş birliğini artır-

mak için 5 milyar dolar tutarında mutabakat belgesi imzaladı.

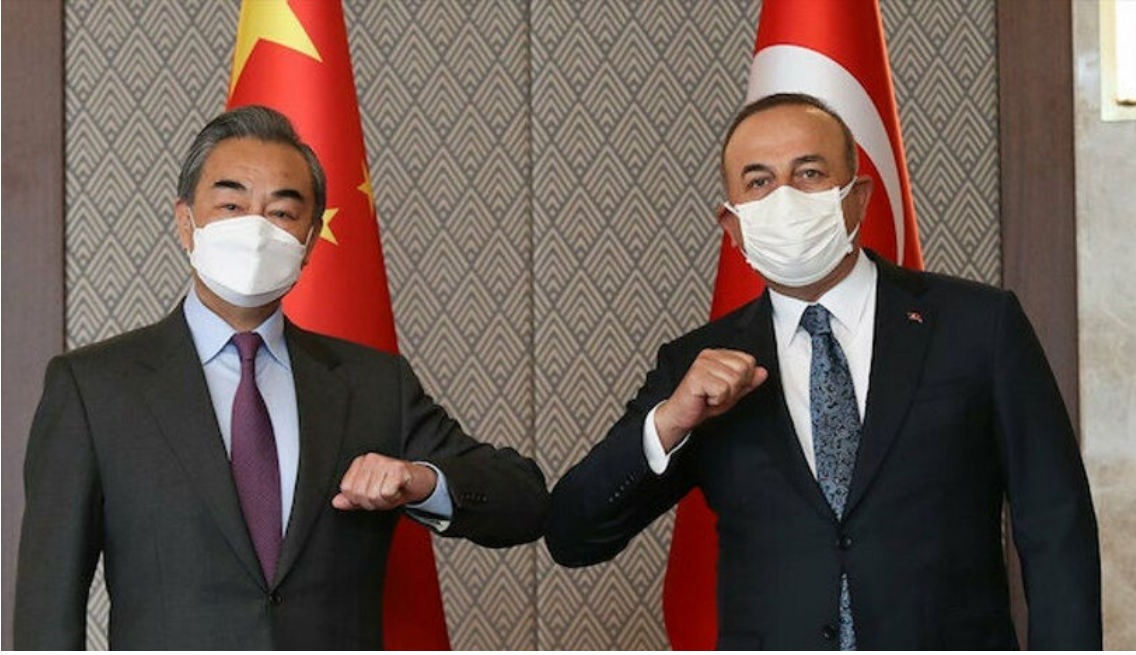
Türkiye'deki Çin yatırımları 2014-2019 yılları arasında 2,6 milyar doları aştı. Türkiye'nin Kuşak Yol projesinin ortağı olması ve lojistik avantajları Çinlilerin ilgisini çekiyor. Çinlilerin yatırım yapma olasılığı yüksek alanlar ise altyapı, sanayi ve teknoloji olarak sıralanıyor.

Türkiye'nin ikili ticaret hacminin 20 milyar \$'ı geçtiği Çin'le cari dengede ciddi bir aleyhte durum var. 2019 yılında 18,3 milyar \$ Çin'den ithalat yapılırken, sadece 2,5 milyar \$ ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu ihracat oranı Türkiye'nin İsrail'e gerçekleştirdiği ihracattan daha az.

2019 yılında Türkiye'ye gelen Çinli turist sayısı ise yarım milyonda kaldı. Bu oranla son 10 yılda %537 artış gösteren Çinli turist sayısı yine İsraili turist sayısını geçemedi.

Sonuç olarak karşılaştırıldığında Türkiye'nin uzun yıllardır süren avrasyacılık heveslerinin realitesi bulunmamaktadır. Türkiye'nin en büyük yatırımcısı ve ticaret ortağı Batı dünyasıdır. İnsan hakları, hukuk ve demokrasi de gerilen Türkiye'nin kendisine yeniden Batı dünyasının ayrılmaz bir parçası olarak konumlandırması bir zaruuriyettir.

BİRİLERİ 'KANAL İSTANBUL' MU DEDİ...

Hemen hemen her zaman olduğu gibi sabahları elime telefonumu aldığımda ilk baktığım şey gelen mesajlara göz gezdirmek olur. Bu sabah da öyle oldu. Gelen mesajlar içinde bir tanesi dikkatimi çekince yazımızı bu konu üzerine yazmanın daha uygun olacağını düşündüm.

Gelen mesajda TGRT Haber TV spikeri “25 Mart'ta Türkiye'ye çok ama çok önemli bir isim geliyor” (bu linkten izleyebilirsiniz!..) sözleriyle başlayınca dikkatim biraz daha arttı ve sonuna kadar video haberi seyrettim. Spiker konuşmasının devamında özetle Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin Türkiye'ye elinde bir dosya ile geleceğini, ziyaretin diplomatik bir seyahatten öte olduğunu ve o dosyada çok önemli konular bulunduğundan bahisle konuları sıralıyor. Video habere göre Yi'nin dosyasında;

- Kanal İstanbul
- Uygurlar, Doğu Türkistan
- Aşık tedariki
- İpek Yolu

ve Avrasya-Atlantik mücadelesi konuları varmış.

Spikere göre “Kanal İstanbul'un inşası için hem Çin'in mühendislik inşaat firmaları hem de Çin'in finansal gücü kullanılabilir...” miş ve... “dolayısıyla Çin sermayesi Türkiye'ye gelebilir, bu bir kenarda dursun ilerde karşınıza çıktığında Ekrem söyledi dersiniz...” diyerek diğer konu başlıklarına dair yorumuna devam etmekte.

Gelecek olan Bakan'dan ziyade bahsedilen her konu cidden çok ama çok önemli olsa da yazımıza sadece ilk maddesini konu edineceğiz.

Madem kenarda duracak birkaç kelam da biz edelim.

En sonda söyleyeceğimi, Karadenizliliğime verin, en başta söyleyeyim; ümid ederim “Kanal İstanbul projesini Çin almaz”.

Peki neden?

Tabi ki hamaset olsun veya Doğu Türki-

tan'da yaşattıkları dolayısıyla Çin'e düşmanlık edelim ve böylesi devasa bir projeyi Çin'e vermeyelim düşüncesiyle bu fikri söylemiyorum. Elbette "gönül arzu eder ki, Doğu Türkistan'da yaşanan onca mezalim karşısında Çin ile ilişkilerimizi ciddi gözden geçirelim".

Lakin mesele Doğu Türkistan ile de sınırlı değil maalesef.

Çin'in dış ülkelerde yüklenici olduğu büyük projelerdeki uygulamaları ciddi ciddi üzerinde kafa yormayı gerektirecek kadar ehemmiyet arz etmekte...

Şöyle ki;

Şayet proje Çin'e verilirse neler olabileceğini gelin hep beraber sıralayalım.

Şayet proje Çin'e verilirse, ileriye yönelik Türkiye'nin Çin'e ciddi bir borçlanması olacak,

Şayet proje Çin'e verilirse işçisinden mühendisine çalışanların ekser çoğunluğu, en iyi ihtimalle %70'i, Çinlilerden oluşacak,

Şayet proje Çin'e verilirse, projede kullanılacak malzeme Çin'den getirilecek, yani satın almış olacağız,

Proje bitiminde alınan kredinin geriye ödenememesini ise Çinli dostlarımızın (!) dört gözle ve avuçlarını ovuşturarak beklediğini de edelim.

Yani;

Borçlanacağız, borçlandığımız para ile Çinli işçilere istihdam sağlayacağız, yetmedi bir de Çin'in imalatını satın alacağız.

Sakin ha, "nereden çıkardınız bunları" demeyin sevgili dostlar.

Hani biz de güzel bir söz vardır ya; "ainesi iştir kişinin lafa bakılmaz" diye. Çin'in daha önce farklı ülkelerde yüklenici olduğu projelerdeki uygulamalarına bakarsanız ne demek istediğimi net bir şekilde görebilirsiniz ...

Sri Lanka'daki Hambantota, Pakistan'daki Gwadar limanlarının veya Cibuti'deki askeri üssün dahası Kırgızistan'daki iki altın madenin işletme hakkının alınması ile Tacikistan'ın borçlarına karşılık ülke yüzölçümünün %1'ini Çin'e devretmesi olaylarına göz atılırsa ne ile karşılaşabileceğimizi anlamak zor olmayacaktır.

Asıl şimdi yazacaklarım ise daha tehlikeli ve belki de Çin, şayet projeyi alırsa, daha önce hiçbir ülkede denemediği bir stratejiyi "Kanal İstanbul" projesinde hayata geçirecek.

Nasıl mı?

Buyurun senaryoyu beraber görelim.

Takip edenler bilir, Çin'in önümüzdeki 10 yılda Türkiye'de, 1 milyonu İstanbul'da olmak üzere, 10 milyon Çinli göçmen/vatandaş projesi bulunmakta. Dahası bir kısım heveslilerin "İstanbul'da bir Çin mahallesi kuralım" sevdasında olduğunu söylememe hacet olmasa gerek.

Proje kısa zamanda bitmeyeceğine göre ilk talebin projede çalıştırılmak üzere getirilenlerin “uzun süre ailelerinden uzak kalmasının insani olmayacağı” süslü cümleleriyle sunulup anlayış gösterilmesi talep edilince şöyle bir senaryoyu düşünmeden edemedim.

İyimser bir rakamla projenin hazırlık inşaat aşamasında 10.000 kişinin çalışacağı öngörüldüğünden ve bunun en az 7.000’inin Çinlilerden oluşacağı hesaba katıldığında gözümüz aydın, daha projeye başlamadan İstanbul’un göbeğinde 14.000 Çinli komşumuz oluverdi.

Sakın ha bununla biter sanılmasın, karı-kocanın en az 1’er evladı olduğunu da hesaba katalım, iddia ile söylüyorum Çin en az 2 çocuğu olanları İstanbul’a göndermek için planlarını şimdiden yapmıştır bile.

Hadi biz 1 çocuk diyelim.

Etti mi 21.000 Çinli komşumuz, gözümüz aydın demek istemiyorum bile çünkü “senaryo bununla bitse iyiydi” diyeceğimiz kısma henüz gelmedik.

Sevgili dostlar; “nasıl yani” dediğinizi duyar gibiyim.

Bir şehrin göbeğinde 21.000 Çinli’nin şehrin her tarafına yayılacağını düşünüyorsanız ya Çinlilerin dünyanın her yerinde kendi gettolarını kurduğunu bilmiyorsunuz ya da çok iyi niyetlisinizdir. Ben ise olacağı görür gibiyim.

Güzel İstanbul’umuzun başlangıç itibarıyla

21.000 kişilik 40. ilçesi “Küçük Çin” hayırlı olsun demeye dilim, yazmaya elim varmıyor.

Yetti mi peki,
Maalesef, yetmedi...

Bu çocukların okula, öğretmene, onu taşıyacak servise, sitelerinde güvenliğe, alışveriş yapacakları AVM’ye, manava, bakkala, eğlenebilecekleri merkezlere, çay-kahve içip sohbet edebilecekleri mekânlara ihtiyaçlarını Çinli dostlarımızın düşünmediğini mi sanalım?

Bence sanmasak iyi ederiz.

“Bu kadarı da çok fazla” demeyin lütfen...

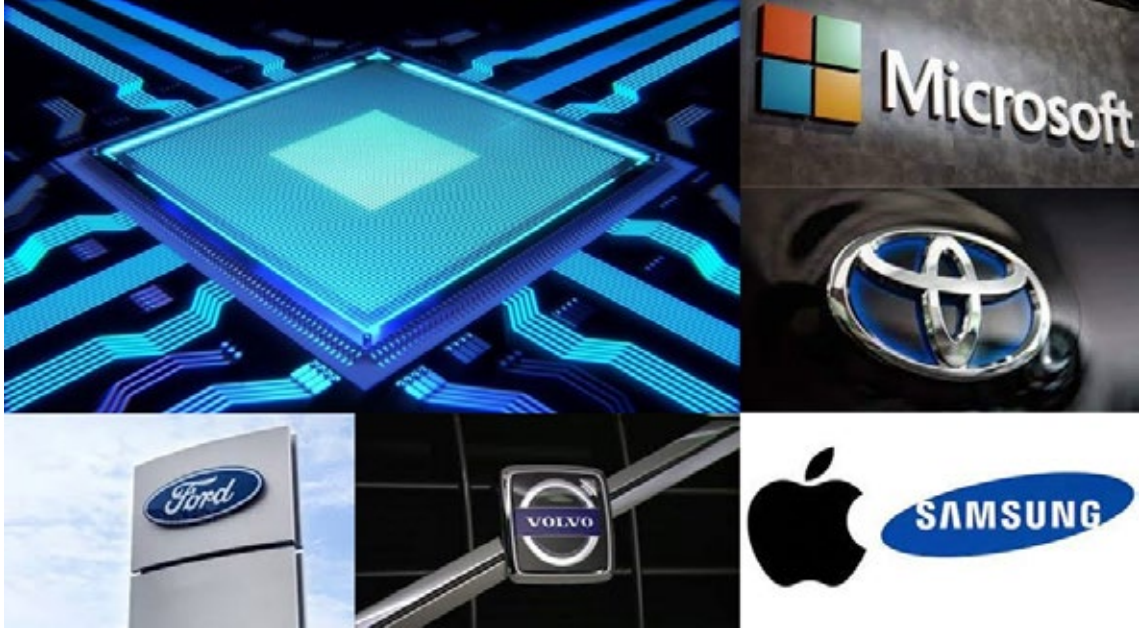
Projenin sadece kazı aşamasının 4 yıl süreceği hesap edildiğinde emin olun kurulan 40. “Küçük Çin” ilçemizdeki, iyimser bir tahminle 40.000 kişilik göçmen/işçi Çinli komşularımız kanunen vatanında olmaya da hak kazanmış olacaklar. Zaten nihai hedef de o değil miydi?

Dahası da var ama artık devam etmeyeyim. Sadece “Kanal İstanbul”un en güzide yerlerinde, hele de alınan krediler geriye ödenemezse, Çinli komşularımızın keyif süreceğini de hatırdan çıkarmayalım derim.

Umarım, yapılacaksa, Kanal İstanbul projesi milli kaynaklarımızla yapılır, şayet senaryodaki gibi proje Çinlilere verilirse ne mi olur dersiniz...

Aklıma “Kürşat ve 40 Çerisi” geldi ama onu da yazmayayım...

Yazan: Doç. Dr. Ömer KUL

DEV FİRMALAR ÜRETİMİ DURDURDU

ABD ve Çin arasında gerilim devam ederken dev firmalar üretimi durdurdu.

ABD ve Çin arasında gerilim devam ederken Dev otomotiv, telefon ve oyun şirketleri çip bulamadıkları için üretimi durdurdu.

Aralarında Ford, Volvo, Toyota, Honda, Samsung, Apple, Microsoft gibi dev şirketler çip tedariki sorunu nedeniyle birçok fabrikada üretimi durdurduklarını açıkladı.

Uzmanlar, “20. Yüzyıl’da petrol paylaşımı için savaşlar çıktıysa, 21. Yüzyıl’da ise petrol yerine küresel ticaretin “yeni petrolü” olarak adlandırılan çip savaşları başladığını, Çip üretim sürecini kontrol altına alacak ülke yeni dünyanın tek süper gücü olacağını kaydetti.

İŞTE ABD İLE ÇİN’İ BİRBİRİNE DÜŞÜREN MADDE

ABD bu durumun farkına varır varmaz Tayvan merkezli Yarı İletken Üretim Şirketi TSMC’nin çip üretme sistemine baskı kurarak dizginlemeye çalışıyor.

Bilgilere göre Yarı iletken çipin ham maddesi olan Germanyum rezervi konusunda kilit ülke Kanada, ABD’nin baskısı ile 6 aydır Kanada’dan Tayvan’a 1 gramlık Germanyum ihracatı bile yapılmadığı belirtildi.

TİCARET SAVAŞINDAN ÖNCE PENTAGON’A RAPOR SUNULMUŞTU

Çin’in teknoloji markalarıyla Amerikan ve Japon ürünlerine karşı büyük güç kazandığıyla ilgili bir rapor, 2017’de Pentagon’a sunulmuştu. Raporun temelinde, “Yarı iletken çipler, Çin’in geleceği. Buna karşı derhal adımlar atılmalı” notu düşülmüştü.

Ancak ticaret savaşının merkezinde çip teknolojisinin yattığı günümüzde ortaya çıktı. Çin, çipin ana maddesi germanyum, silisyum ve selenyum rezervleriyle ilgili adımlar atmaya çalışıyor. Dolayısıyla ABD ve Çin arasındaki savaş daha yeni başlıyor.

AVRUPA'DA ÇİNLİ TEMSİLCİLER TEK TEK DIŞIŞLERİNE ÇAĞRILDI

AB'nin Doğu Türkistan konusundaki Çin'e yönelik yaptırımlarının ardından Çin'den de misilleme geldi. AB ise Çinli temsilcileri dışişlerine çağırdı.

Çin Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği'nin (AB), Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerine baskı uygulandığı gerekçesiyle Çinli yetkililere yönelik yaptırım kararına misilleme olarak, AB'den bazı yetkililere ve kuruluşlara yaptırım uygulanacağını açıkladı.

ÇİN'DEN AB'YE 'UYGUR TÜRKLERİ' MİSİLLEMESİ

Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, AB'nin yaptırım kararının gerçekleri görmezden geldiğini, bunun Çin'in iç işlerine müdahale olduğunu belirterek Çin'in egemenliğine zarar veren ve yalan bilgiler yayan 10 kişi ile 4 kurum ve kuruluşa yaptırım uygulama kararı aldıklarını duyurdu.

ÇİN'İN YAPTIRIM LİSTESİNDEKİ AB YETKİLİLERİ VE KURUMLAR

Açıklamada, yaptırım kapsamındaki kişilerin Avrupa Parlamentosundan Reinhard Butikofer, Michael Gahler, Raphael Glucks-

mann, Ilhan Kyuchyuk ve Miriam Lexmann, Hollanda Parlamentosundan Sjoerd Wiemer Sjoerdsma, Belçika Parlamentosundan Samuel Cogolati, Litvanya Parlamentosundan Dovile Sakaliene, Alman antropolog ve Uygur Araştırmacısı Dr. Adrian Zenz ile İsveçli uzman Björn Jerden olduğunu, kurum ve kuruluşların ise AB Konseyi Güvenlik ve Siyasi Komitesi, Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Alt Komitesi, Almanya'daki Mercator Çin Çalışmaları Enstitüsü ve Danimarka Demokrasiler İttifakı Vakfı olduğu ifade ediyor.

Söz konusu kişilerin ve ailelerinin Çin ile Hong Kong ve Makau özel idari bölgelerine girişlerinin yasaklandığını, bu kişilerle ilgili kurum ve kuruluşların Çin ile iş yapmasının da sınırlandırıldığı kaydedildi.

AB ÜLKELERİNDEN ÇİN'E YAPTIRIM TEPKİSİ

Fransa, Belçika ve Almanya, Çin'in Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi 10 milletvekiline yaptırım kararının ardından ülkelerinde bulunan Çin Büyükelçilerini bakanlığa çağırdı.

FRANSA, ÇİN BÜYÜKELÇİSİNİ BAKANLIĞA ÇAĞIRDI

Fransa Dışişleri Bakanlığı yetkilisi yaptı-

ğı açıklamada, Çin'in Paris Büyükelçisi Lu Shaye'nin Çin'in AP üyesi Fransız milletvekili Raphael Glucksmann'ın da içinde bulunduğu birçok AP üyesine yaptırım uygulaması ve bir Fransız araştırmacıyı hedef alan hakaret ve tehditlerin kabul edilemez niteliğini vurgulamak için bakanlığa çağırıldığını ifade etti.

Yetkili ayrıca, Lu'nun davranışının Çin ile Fransa arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesine engel oluşturduğunu belirtti.

BELÇİKA, ÇİN BÜYÜKELÇİSİNİ BAKANLIĞA ÇAĞIRDI

Belçika Dışişleri Bakanlığı, Çin'in Belçikalı milletvekili Samuel Cogolati'ye yönelik yaptırım kararı almasının ardından Brüksel Büyükelçisini bakanlığa çağırıldı. Belçika Dışişleri Bakanı Sophie Wilmes ile Çinli büyükelçinin görüşmesi bekleniyor.

ALMANYA'DAN 'ACİL GÖRÜŞME' TALEBİ

Almanya Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Çin'in Berlin Büyükelçisi Wu Ken'in "acil görüşmeler" için bakanlığa çağırıldığını aktarıldı.

Bakanlık, Ken'in başkent Berlin'in Eyalet Dışişleri Bakanı Miguel Berger ile görüşeceğini açıkladı.

Bakanlık, yaptırımları "anlaşılmaz bir adım" olarak nitelendirerek, Çin'i yaptırımları "derhal geri çekmesi" çağırısında bulundu.

ÇİN, İNGİLTERE'NİN PEKİN BÜYÜKELÇİSİNİ ÇAĞIRDI

Çin Dışişleri Bakan Yardımcısı Qin Gang de İngiltere'nin Pekin Büyükelçisi Caroline Wilson'ı Dışişleri Bakanlığı'na çağırıldı.

Çinli Bakan yardımcısı büyükelçi ile yaptığı görüşmede, İngiltere'nin uyguladığı yaptırımları kınadı.

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ TOPLAMA KAMPLARI

Çin'de son yıllarda Uygur Türklerinin kimlik ve kültürlerine yönelik ihlaller uluslararası kamuoyu tarafından eleştiriliyor.

Pekin'in "mesleki eğitim merkezleri" olarak adlandırdığı, uluslararası kamuoyunun ise "yeniden eğitim kampları" diye tanımladığı yerlerde, Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre en az 1 milyon, Doğu Türkistan diasporasına göre ise 7 milyon Uygur Türkü kendi rızası dışında dönüşümlü olarak tutuluyor. Pekin yönetimi, Doğu Türkistan'da kaç kamp bulunduğu, buralarda kaç kişinin olduğuna ve söz konusu kişilerden ne kadarının sosyal hayata döndüğüne ilişkin bilgi vermiyor.

BM ve diğer uluslararası örgütler, kampların incelemeye açılması çağrılarını yinelerken, Çin, şu ana kadar kendi belirlediği birkaç kampın az sayıda yabancı diplomat ve basın mensubu tarafından kısmen görülmesine izin verdi.

Çin makamları zorla çalıştırma iddialarını reddederken, BM yetkililerinin doğrudan bilgi almak amacıyla bölgede serbestçe inceleme yapma talebini ise geri çeviriyor.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA CAMİLER MÜZEYE DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR

Çin işgal rejiminin din karşıtı politikası Doğu Türkistan'da binlerce Caminin yıkımına neden oldu. Bir kısım ibadet yerleri Turistik mekanlara ve Müzeye dönüştürülerek Çinli turistlerin hizmetine açıldı. Avustralya Stratejik Araştırmaları Enstitüsü ASPİ raporunda son beş yılda 16 bin Caminin yok edildiği kaydediliyor.

Çin kaynaklı sosyal medyadan alınan video görüntülerine göre Gulca'nın doğusundaki bir Cami olduğu düşünülen ve içinde resimler, geleneksel eşyaların sergilendiği turizm merkezine dönüştürüldüğü gösteriliyor.

ÇİN, TÜM SÜÇLAMALRI REDDEDİYOR

Geçmişte de aynı mekanda Çinli turistler için dans eden, şarkı söyleyen ve oyunlar oynayan personellerin görüntüleri sosyal medyaya yansımıştı.

Çinli yetkililer ise Uluslararası baskılara karşı zulmü örtbas etmek için basın toplantıları düzenleyip Sözde Uygur imamları konuşurarak Doğu Türkistan'daki her millet halkının dini inancına saygı duyulduğunu, herkesin kendi seçtikleri hayatı özgürce yaşama hakkına sahip olduğu propagandası yaparken tüm suçlamaları reddediyor.

Ancak basına sızan bu türdeki görsel kanıtlar, Çinli yetkililerin yalan söylediğini ve Halkın dinine ve tüm değerlerine yönelik saldırıların devam ettiğini gösteriyor.

ÇKP, ÜLKELERİN “SOYKIRIM”I TANIMASINA KARŞI KANITLARI YOK ETMEYE ÇALIŞIYOR

Washington Post'ta yayınlanan 17 Mart tarihli bir makalede, ABD öncülüğündeki Batılı ülkelerin ve Avrupa ülkelerinin Çin'in Doğu Türkistanlılara yönelik baskısını “soykırım” olarak ilan etmesinden sonra Çin komünist Partisinin (ÇKP) bölgedeki suçlarını gizlemeye ve üstünü örtmeye çalıştığına yer verildi.

Makaleye göre, Çin'in Doğu Türkistan'daki kapsamlı abluka politikası neticesinde, yabancı ziyaretçilerin ve gazetecilerin bölgeyi incelemesini ve nelerin yaşandığını anlama-

sını yıllardır engellediği, Geçen yıldan bu yana ÇKP, Virüs bahanesiyle Çin'de kalan az sayıda yabancı basın mensuplarını da sınır dışı ettiği ve bölgeyle ilgili çok sayıda bilgileri internet ortamından sildiği ileri sürülüyor.

Makaleye göre, “soykırım” açıklanmasının ardından ÇKP, soykırım suçuyla ilgili çalışma için gerekli ipuçlarını sağlayan tüm bilgileri ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar başlattığı ve bu sırada yabancı gazetecileri, araştırmacıları engellediği, bu nedenle Uyгур meselesini inceleyen uzmanların ilgili soruşturma ve araştırmalarını askıya almak zorunda kaldıkları öne sürülüyor.

SOYKIRIMI TANIYAN ÜLKELER ÇOĞALDIKÇA, BASKIDA BÜYÜYOR

Avustralyalı soykırım uzmanı Debra Myer-sin, Soykırım gerçekleştiren hükümetlerin kendisine zararlı olan bilgilerin dışarıya sız-maması için engellemeye çalıştığını vurgu-layarak Çin komünist Partisi ve başkanı Xi Jinping'in Tarih sayfalarından asla siline-meyecek insanlığa karşı suç işlediğini, eğer Çin'in suçu "soykırım" olarak tanımlanmaya devam ederse ve Ülkelerin Çin'e ekonomik yaptırımları da sürerse, bunun sonucu 2022 Pekin'de düzenlenecek Kış Olimpiyatlarının boykot edilmesi ile sonuçlanacağını ifade etti.

Ayrıca Alman araştırmacı ve Antropolog Dr. Adrian Zeniz, "Şu anda Uygurlar üzerindeki son araştırmalarda zor durumlar yaşadığı ve araştırmalarının 'yarı tarih' olarak kaldığını söyledi.

ÇİN YİNE İNKAR EDİYOR VE SOYKIRIM DEVAM EDİYOR

Aynı zamanda ÇKP propaganda ajansları, çeşitli basın toplantısı düzenleyerek Uygur

sivillerden zorla konuştuğu tanıklar va-sıtasıyla Batı medyasında çıkan güncelliğini yitirmiş veya belirsiz bilgileri ele alarak Soy-kırım kanıtlarını çürütmeye, tersine çevirme-ye ve yalanlamaya çalışıyor.

Analistler, Çin'in Doğu Türki-stan'daki soykırım uygulamalarını tam olarak araştırmanın ve ifşa et-menin şimdilik mümkün gözükme-diğini, bunun ancak Çin hükümeti devrildiğinde gerçekleşebileceğini belirterek dönemin kamplarında yapılan Yahudi katliamı, Nazi Al-manya'sı yıkıldıktan sonra netleş-tiği ve dünya kamuoyuna anca du-yurulabildiğini kaydetti.

AB, ABD VE İNGİLTERE'DEN ÇİN'E UYGUR YAPTIRIMI

Avrupa Birliğinin (AB), Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerinden sorumlu tutulan dört Çinli yetkiliye yaptırım uygulama kararı aldığı bildirildi. Wall Street Journal'a göre, Yaptırım uygulanacak Çinlilerin kimliği henüz bilinmezken, üst düzey AB yetkilileri, 11 mart günü Açıklanacak yaptırım kararı öncesi bir hafta boyunca süren tartışmalarla bir fikir birliğine vardığı, bu çerçevede Çinli yetkililere seyahat kısıtlamaları ve malvarlığına el koyma gibi bazı tedbirler alınacağı öne sürülüyor.

AB'DEN 31 YIL SONRA İLK DEFA ÇİN'E YAPTIRIM

Ayrıca bu kararla 1989 Tiananmen katliamı sonrası AB'nin ilk kez Çinli yetkililere yaptırım uygulaması olarak biliniyor. Daha önce ABD, Kanada ve Hollanda parlamentosu Çin'in "Uygurlara karşı soykırım"

yaptığını kabul etmişti. Belçika ve Avustralya gibi bir kaç ülke parlamentosu Çin'in eylemlerini "soykırım" olarak tanımak için teklifler sunarken, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde Soykırımı tanımaya hazırlanıyor. Bilgilere göre kararın bu ay AB dışişleri bakanları toplantısında resmi olarak imzalanacağı ve Yaptırım listesindeki kişilerin isimlerinin kararın resmi imzalanması sonrası açıklanacağı aktarıldı.

AMERİKA'DAN DÖRT ÇİNLİ YETKİLİYE YAPTIRIM KARARI

Ayrıca ABD Hazine Bakanlığı Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi, iki Çinli yetkiliyi yaptırım listesine alırken, İngiltere de 4 Çinli yetkili ve bir kuruluşa yaptırım kararı açıkladı. ABD Hazine Bakanlığı Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi (OFAC), Çin'in Doğu Tür-

kistan'daki politikalarını gerekçe göstererek iki Çinli yetkiliyi yaptırım listesine aldığı açıkladı.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, yaptırım listesine alınan kişilerin, Doğu Türkistan'daki Çin Komünist Partisi Xinjiang Üretim ve İnşaat Kolordusu Komite Sekreteri Wang Junzheng ve Kamu Güvenliği Bürosu başkanı Chen Mingguo olduğu ifade edildi.

ÇİNLİLER KÜRESEL MAGNİTSKY YASASI İLE SUÇLANDI

Açıklamada, bu Çinli yetkililerin Küresel Magnitsky İnsan Hakları Sorumluluk Yasası kapsamında giren 13818 nolu başkanlık kararnamesi gereğince yaptırım listesine alındığı kaydedildi. Bu yaptırımların Avrupa Birliği (AB), İngiltere ve Kanada tarafından söz konusu kişilere uygulanan yaptırımların tamamlayıcısı olduğu belirtilen açıklamada, "ABD, Doğu Türkistan'da yaşanan Soykırım için hesap sorma konusunda tüm finansal gücünü kul-

lanmaya kararludur" ifadelerine yer verildi. Öte yandan açıklamada, bu kişilere ait ABD'deki tüm malvarlığının dondurulduğu, ABD vatandaşlarının bu kişilerle iş yapmasının yasaklandığı kaydedildi.

İNGİLTERE'DEN DE YAPTIRIM GELDİ

Bununla birlikte İngiltere Dışişleri Bakanı Dominic Raab, Avam Kamarası'nda yaptığı açıklamada, 4 Çinli yöneticiye ve Doğu Türkistan'daki Çin Komünist Partisi Xinjiang Üretim ve İnşaat Kolordusu ve Çin Komünist Partisi Xinjiang Kamu Güvenlik Bürosuna yönelik yaptırım kararı aldıklarını duyurdu. Raab, Çinli yetkililerin Doğu Türkistan'daki ÇKP Siyasi-Hukuk Komitesi eski Sekreteri Zhu Hailun, Doğu Türkistan'daki ÇKP Bölge Genel Sekreter Yardımcısı Wang Junzheng, Kamu Güvenliği Bürosu başkanı Wang Mingshan ve Başkan Yardımcısı Chen Mingguo olduğunu açıkladı.

DÜNYADA ÇİN'E KARŞI GELİŞEN ÖNEMLİ OLAYLAR!

ABD, AB ve NATO ÇİNE KARŞI BİRLEŞTİ

- ABD, AB ve NATO, Çin tehdidine karşı birlikte çalışmak üzere güçlerini birleştirme kararı aldı.

BM İNSAN HAKLARI YÜKSEK KOMİSERLİĞİ, DOĞU TÜRKİSTAN'A GİRMEYE ÇALIŞIYOR

• Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, Şu anda BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği ofisi ile Çinli yetkililer arasında, Uygur Türklerine ve diğer Müslümanlara karşı yapılan insan hakları ihlallerine dair iddiaları araştırmak için ciddi müzakereler yapılmakta olduğunu açıkladı ve BM yetkililerinin Doğu Türkistan'a girmesi konusunda anlaşmaya varılması ve İnsan Hakları Yüksek Komiserliğinin kısıtlama veya sınırlama olmaksızın bölgeyi ziyaret edebilmesi temennisinde bulundu.

İNGİLTEREDEN ÇİN'E UYGUR TÜRKÜ MESAJI

- Çin'in yaptırım uyguladığı İngiliz milletvekilleri ve Bilim insanlarına desteğini ifade eden İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Çin'in yaptırım uyguladığı insanların Uygur Müslümanlarına yönelik ağır insan hakları ihlallerine ışık tutan hayati bir rol oynadığını

belirttik Çin'i kınadı.

BEYAZ SARAY'DAN ÇİN'E UYGUR TÜRKLERİ MESAJI

- Beyaz Saray Sözcüsü Jen Psaki, Çin'in Uygur Türklerini zorla çalıştırması nedeniyle kendileriyle ticareti kesen firma ve şirketlere uyguladığı baskıya değinerek "Çin'i, Doğu Türkistan'daki korkunç insan hakları ihlallerinden alıkoymak ve zorla çalıştırma yoluyla üretilen ürünlerin ithalatını durdurmak için güçlü adımlar atıyoruz." Açıklamasını yaptı.

KANADA'DAN ÇİN'E UYGUR TÜRKÜ MESAJI

- Kanada Başbakanı Justin Trudeau, Çin'in Kanadalı bir milletvekiline yaptırım uygulamasının kabul edilemez olduğunu belirterek insan haklarını savunmaya devam edeceklerini bildirdi.

FRANSALI MİLLETVEKİLİ: ÇİN YAPTIRIMLARI ANCAK ONUR MADALYASIDIR

- Çin'in yaptırım listesindeki Fransız AP üyesi Raphael Glucksmann, Uygurları savunduğu için Çin'in kendisine ve ailesine yönelik yaptırımlarını Onur Madalyası olarak nitelendirdi ve Çin'e karşı Uygurları savunmaya devam edeceğini söyledi.

SOYKIRIM TEMSİLCİSİ TÜRKİYE'YE GELDİ...

KAYNAKÇA

<https://www.ogunhaber.com>

<https://www.academia.edu>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<https://m.haber7.com>

<https://millidusunce.com>

<https://www.milatgazetesi.com>

<https://qha.com.tr>

<https://tavakvakfi.org>

<https://www.ogunhaber.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?... Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşıyan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçeğdışı bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler.

Genel Yayın Yönetmeni **Abdulvaris ABDULHALİK**

Grafik Tasarım **Örkeő**

Editör **Muhammed Ali ATAYURT**
Abdulvaris ABDULHALİK

Karikatür **Erőat Niyazi**

Yayın Kurulu **Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği**

Yayın Türü **Aylık Yayın**

Yazıőma Adresi **Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dük 2**
Sefaköy K.çekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com www.turkistanpress.com www.istiqlalmedia.com

+90 212 540 31 15 +90 553 895 19 33 +90 541 797 77 00